

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 4
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 26 din,
za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Kritični dnevi ob Tihem oceanu

V angleškem parlamentu je ministrski predsednik Churchill povedal, da Velika Britanija ne namerava podaljšati zapore za prevoz vojnega blaga skozi Birma na Kitajsko. Z dnem 18. oktobra t. l., ko poteče trimesečna pogodba, sklenjena z Japonsko glede birmanske poti, se uveljavi potem takem zopet staro stanje, to se pravi: Čangkajšek bo mogel zopet neovirano uvažati vojno blago skozi britansko kolonijo Birma.

Ta novica pomeni dogodek prvovrstne važnosti. Po tokijskih vesteh je tamonjni britanski poslanik Cranghie že obvestil japonsko vlado o odločitvi vlade v Londonu. Z britanske strani utemeljujejo zopetno odprtje birmanske ceste povsem preprosto. Dogovor o zatvoritvi pred tremi meseci je bil sklenjen pod perspektivo, da se tačas doseže dokončni sporazum med Japonsko in Kitajsko, ter se likvidira vojno stanje. Toda to se ni zgodilo, marveč se vojna nadaljuje. Zato je, tako pravijo v Londonu odpadel za britansko vlado razlog za ukrepe na kitajski meji.

Jasno je na prvi pogled, da sklep angleške vlade s tem ni utemeljen v bistveni vzročni zvezi. Nade, ki jih je London stavil pred tremi meseci, se niso izpolnile, toda ne morda glede pobovanja med Čangkajškom in Japonci, marveč glede celotnega zadržanja Japonske. Angleška vlada je bila napravila prijazno gesto napram Tokiju v domnevi, da si bo s tem pridobila njegovo nevtralnost, ne le formalno, marveč tudi dejansko. Zgodilo pa se je v tem celo obratno: Japonska je pristopila k trojnemu paktu in se je s tem deklarirala dovolj določno. Tako argumentirajo v Londonu, pa so zato očitno svoje račune od julija dalje precej spremenili. Vsekakor smatrajo, da ni izgledov za uspešnost nadaljnjega popuščanja, ki bi moglo posledje še manj koga pridobiti, pač pa bi odbijalo možne prijatelje sedaj in v bodoče. Iz angleškega časopisa povsem določno odseva tako gledanje na politični položaj na Daljnem vzhodu.

Ves svet napeto pričakuje, kakšna bo japonska reakcija na britanski korak. Iz Tokia so doslej prihajale zelo bojevitne napovedi. Ne le časopisi, tudi vodilni državniki so napovedovali, da bo Japonska smatrala odprtitev birmanske poti kot izživanje in da bo temu primerno reagirala. Kakšna bo ta reakcija, to je sedaj osnovno vprašanje. Med drugim so napovedovali, da bo japonsko letalstvo bombardiralo ceste, ki vodijo preko Birme. Če se ta grožnja tiče samo kitajskega dela ceste, je stvar v redu in popolnoma brez novih komplikacij, saj so mogli že do sedaj obmetavati kitajske ceste z bombami. Navajajo, da se je Japoncem pristop olajšal, odkar so v posesti letališč v francoski Indokini. Vendar pa bi bilo napak pomen tega precenjevati, zakaj razdalje so se razmeroma le malo zmanjšale in ozemlje, skozi katerega vodijo ceste je silno gorato, najbolj v vsej Kini.

Se mnogo bolj daleč gredo napovedi, ki trdijo, da bo odprtitev birmanske poti dovedla do najhujšega, to se pravi, da se bo Japonska spustila v pravo vojno zoper Veliko Britanijo. To je vsekakor ona možnost, ki daje Churchillovi izjavi alarmanten značaj, ne toliko po sebi, marveč v zvezi z nadaljnjimi kombinacijami. Razmerje, ki je nastopilo v teku zadnjih mesecev med Veliko Britanijo ter Zedinjenimi državami, je take narave, da nekateri že povsem resno računajo z možnostjo, da se spremenijo v pravo vojno zavezništvo vsaj glede Tihga oceana.

Ključ do nadaljnjega razvoja na tem področju je sedaj v Tokiju in v Washingtonu. Ako preide Japonska v očitne sovražnosti zoper Angleže, bi nastopil kritični trenutek tudi za Ameriko, ko si bo morala zastaviti usodno vprašanje, ali naj ostane še nadalje ob strani. Taki glasovi se čujejo kakor v zboru od onstran Atlantskega oceana. Zagonovniki akcije argumentirajo, da Zedinjene države glede eventualnega spopada z Japonci niso tako povsem nepriljavljene, kakor bi bile za akcijo na atlantski stran. Borba med Ameriko in Japonci bi se vsaj v prvi razvojni stopnji vršila predvsem na morju, s pomočjo vojnih ladij. V Ameriki so od nekdaj svoj bojni program gradili na domnevi možne vojne z Japonci. In ker z njimi nimajo celinskih stikov, so smatrali, da se pripravljajo najučinkoviteje na to borbo, ako si grade čim močnejše ladje. Nekoliko slabše so vsekakor pripravljeni za zračno borbo, toda temu nasproti poudarjajo, da je tudi japonsko letalstvo zaostalo in da je znatno prizadeto sprčo dolgotrajne borbe s Kitajci ter za bogoče zelo v zadregi glede surovin in pogoških sredstev.

Ako bi se zgodilo, da bi Japonci zares prešli v sovražnosti zoper Angleže, kakor nakazuje to možnost že zasedba angleškega najemnega ozemlja v Vajhaju, in bi Amerika stopila na plan pa se zapletla v boj z Japonci, bi se

Poostrena kriza na Daljnem vzhodu

V Ameriki računajo, da bo kriza dosegla višek že prihodnji teden in še bolj hite s svojimi pripravami — Na Japonskem smatrajo nadaljnja pogajanja z Anglijo za nemogoča

Washington, 9. oktobra. AA. (Reuter) Vladni krogi menijo, da bo radi obvestila angleške vlade o odprtosti ceste skozi Birma razvoj na Daljnem vzhodu dosegel višek krize. Amerika nikakor ne namerava sprožiti ofenzive proti Japonci. Če bi pa Japonska ogrozila ameriške interese, tedaj bo Amerika vztrajala pri svojih pravicah in dokazala, da to stališče ni prav nič upoštevanja vredno. Ameriška vlada meni, da vse javno mnenje podpira tako stališče.

Washington, 9. okt. s. (Ass. Press). Tu pričakujejo, da bo v položaju na Daljnem vzhodu nastopila kriza v trenutku, ko bo pot skozi Birma sredi oktobra zopet odprta. V zvezi s pričakovanjem hitrega razvoja dogodkov se spravljajo izredni ukrepi ameriške vlade, kakor odpoklic ameriških državljanov iz Daljnega vzhoda, pospešen nakup pomožnih ladij za ameriško vojno mornarico, posvetovanja predsednika Roosevelta z vodilnimi političnimi in vojaškimi predstavniki, kakor tudi razni gospodarski ukrepi proti Japonci.

Danes prinašajo »New York Times« članek pod naslovom: »Zedinjene države pripravljene na krizo na Daljnem vzhodu«. List pravi, da je odločitev angleške vlade, da zopet odpre pot skozi Birma, zgodovinskega pomena, ker morda znači, da se s tem stajata vojna v Evropi in vojna v Aziji v eno. Zedinjene države, se bodo morale v kratkem odločiti za nič manj usodne sklepe. Dalje izraža list mnenje, da so dogodki na Kitajskem, v Indokini ali v Holandski Vzhodni Indiji samo sekundarne pomena za izid vojne. Odločitev bo padla v boju med Anglijo in Nemčijo ob Kanalu. Ob Kanalu je prva fronta v sedanjih vojni zato ne smejo Zedinjene države storiti ničesar, kar bi Angliji škodovalo, temveč jo morajo z vsemi sredstvi podpirati.

Tokio, 9. okt. j. (Domej). V japonskih diplomatskih krogih ugotavljajo, da je zopetna odprtitev birmanske ceste jasno dokazala, da je angleško-ameriško sodelovanje na Daljnem vzhodu v vseh podrobnostih sklenjena stvar. Japonska vlada bo zaradi tega v bodoče pazno spremljala vse nadaljnje angleške akcije, ne da bi mogla misliti še na nova diplomatska pogajanja z Anglijo glede angleškega stališča napram kitajskim problemom. Vsa taka pogajanja bi bila povsem odveč, ker je Japonska že dovolj jasno obrazložila, kako gleda na vprašanje tuje pomoči generalu Čangkajšku. V primeru pa, da bi se s ponovno odprtivitvijo birmanske ceste obnovile tudi dobave vojnega materiala generalu Čangkajšku, potem bo Japonska pač pod silo razmer prisiljena zateči se k odločilnim akcijam, s katerimi bo zrušila Čangkajškov režim.

Možnost izhoda?

Hanoi, 9. okt. s. (Ass. Press). Poveljniki japonske vojske v Indokini je izjavil danes, da japonska vojska ne bo podvela nobenih vojaških operacij proti onemu delu birmanske ceste, ki teče preko angleškega teritorija, pač pa bo napadla on del ceste, ki gre preko kitajskega ozemlja. Japonska vojska je v to svrhu že podvela potrebne vojaške ukrepe.

Poveljnik je dalje izjavil, da je stališče Zedinjenih držav napram Japonci na Daljnem vzhodu neprijateljsko.

Evakuacija Angležev in Američanov

Hongkong, 9. okt. s. (CBS) Tukajšnji ameriški generalni konzul je pismeno obvestil vse ameriške državljane v Hongkongu, da naj se pripravijo, da bodo že v prihodnjih dneh lahko zapustili Hongkong.

Šanghaj, 9. okt. s. (Tass.) Kakor poroča United Press, izjavljajo na tukajšnjem angleškem generalnem konzulatu, da še ni prispelo nobeno navodilo za evakuacijo angleških državljanov iz Šanghaja.

London, 9. okt. s. (Tass.) United Press doznava z merodajnih mest, da angleška vlada proučuje možnost, da bi vsem onim angleškim državljanom, ki nimajo nujne opravke, nasvetovala, da takoj zapuste Daljni vzhod. Evakuacija angleških državljanov bi veljala za ozemlje Japonske, Koreje in Mandžukua.

Washington, 9. oktobra. AA. (Reuter). V zunanjem ministertvu potrjujejo, da je bilo ameriškim državljanom na Daljnem vzhodu nasvetovano naj zapuste morebitne nevarne pasove. Ta opomin se tiče v glav-

tudi na Kitajskem japonski položaj poslabšal. Japonski transporti na Kitajsko, ki so se do sedaj vršili nemoteno, bi postali težavnejši. V nadaljnjem bi rastele tudi kitajski odpor, ker bi ga mogli od zunaj zalagati z orožjem, da si v prvi dobi nemara celo manj nego do sedaj. V krvavi ples bi se nedvomno kmalu zapletle tudi nizozemske kolonije. Skratka: vojna na Pacifiku bi vzplamtela v orjaških dimenzijah, ako ne že prve mesece, pa gotovo kasneje. Nedvomno je res, da od začetka sovražnosti v lanskem septembru še ni bilo dogodka, ki bi v tolikšni meri postavil na dnevni red nevarnost splošnega svetovnega požara, kakor je odločitev angleške vlade.

Se v enem pogledu je zadeva kočljiva. Nobena od velikih sil se do sedaj

nem žena in otrok in tistih, katerih ne za-
držujejo nujni posli na Kitajskem. Japon-
skem, v Hongkongu, Indokini Kvantungu,
Mandžuriji, na Formozu in na Koreji.

Amerika ustavi izvoz pšenice na Japonsko

Washington, 9. oktobra AA. (DNB). Vlada Zedinjenih držav je prepovedala izvoz pšenice v pristanišča Daljnega vzhoda, katera nadzira Japonska. V uradnih krogih se izve, da tega ukrepa ni mogoče smatrati kot embargo. Splošno prepričanje pa je, da ima ta ukrep namen povzročiti Japonski nove težave. Od 1. januarja 1940 je Japonska v imenovana pristanišča uvozila 19 milijonov bušljev pšenice. Izvoz pšenice na Filipinsko otežuje pa ni prepovedan.

Japonski poslanik pri Hullu

Washington, 9. oktobra. AA. (DNB). Zunanji minister Cordell Hull je imel danes dolgo konferenco z japonskim veleposlanikom v Washingtonu. Po konferenci je Hull odklonil izjavo glede podrobnosti tega razgovora, rekel pa je, da sta govorila o splošnem položaju na skrajnem vzhodu.

Prvi nabori v Zedinjenih državah

Washington, 9. okt. o. (United Press). Dne 16. t. m. se bodo pričeli na podlagi novega zakona o obvezni vojaški službi prvi nabori za 16 milijonov Američanov, starih od 21. do 35 let. K naborom imajo priti vsi moški v tej starosti, ki bivajo v Zedinjenih državah ne glede na to, ali so ameriški državljani ali inozemci. Izveti so edino le tuji diplomati ter prebivalci s področja Panamskega prekopa in Filipinov. Za Američane na Aljaski, na Havajskih otokih in Portoriku bo določen poznejši rok za nabore. Američanom, ki živijo v tujini, se ni treba prijaviti, dokler se ne vrnejo v domovino. Obvezna vojaška služba bo trajala 12 mesecev.

Washington, 9. oktobra. AA. (Reuter). Predsednik Roosevelt je sredi podpisal zakonski predlog, ki določa znesek 1.5 milijarde dolarjev za potrebe 1.400.000 vojaških obveznikov, ki bodo poklicani pod zastavo od sedaj pa do 1. julija 1941.

Fihomorska mornarica USA na vojnem stanju

Washington, 9. okt. s. (Ass. Press.) Ameriški mornariški minister Knox je izjavil danes novinarjem, da bo moštvo ameriške voje mornarice v Tihem oceanu ojačeno na popolno vojno stanje. Ko oplovo prva skupina ameriških vojnih ladij iz Kalifornije, zopet na Havajske otočje, bo vzela s seboj 4400 novih mornariških rekrutov. Knox je odklonil vsako izjavo o položaju na Daljnem vzhodu.

Na vprašanje novinarjev, če pričakuje že v prihodnjih 15 dneh izbruha krize v odnosih z Japonsko, je odgovoril Knox: »Za svojo osebo ne. Sicer pa tega nihče ne more vedeti.« Knox je dalje povedal, da bo imel tekom tedna več važnih posvetovanj s šefom ameriške mornarice v Tihem oceanu, ki je večeraj konferiral s predsednikom Rooseveltom.

Davek na vojne dobičke v Ameriki

Washington, 9. okt. s. (CBS) Predsednik Roosevelt je sredi podpisal zakon o uvedbi davka na izredne dobičke. Ta davek bo nosil letno 1 milijardo dolarjev, ki bodo porabljeni za oboroževalne svrhe.

Japonski listi

Tokio, 9. okt. AA. (DNB). List »Asahi Simbun« piše, da pomeni odredba angleške vlade začetek nove angleške in ameriške ofenzive proti Japonci in tudi proti trozevi. Ob koncu pravi list, da bo japonska vlada vsekakor našla način, da izvede akcijo, ki bo preprečila dovažanje orožja maršalu Čangkajšku.

»Jomiuri Simbun« ugotavlja, da poti skozi Birma nimajo več tistega pomena, kakor so ga imele poorei. In sicer zaradi tega, ker so japonske čete sedaj v Indokini in jim je omogočena točna kontrola. »Tokio Niči-Niči« pravi, da Velika Britanija noče upoštevati novih smernic japonske zunanje politike in urotavlja, da vodita Velika Britanija in Zedinjene dr-

v obrambo Kitajske in v podporo Čangkajškovega odpora ni toliko angažirala kakor Rusija. Ko so pred tremi meseci Angleži zaprli pot skozi Birma, so v Moskvi ta ukrep zelo ostro glosirali. Sedaj se poroča, da bodo iz Londona svojo odločitev uradno javili Moskvi, da si ji poprej svoje prepovedi, odnosno zapore niso javili. Očitno pa je, da se Rusija neposredno ne bo dala vplivati od tega zaključka. Zanj bi bil največji uspeh, ako se vojna furija razširi še na Pacifik, ako bojna vihra zaseže tudi Japonsko in Ameriko. Zakaj s tem bi nastopila ona situacija, ki si jo v Moskvi najbolj želijo: namreč da bi bil ves svet v ognju, samo Rusija bi stala mirno ob strani ter čakala, da nastopi njena ura.

žave sedaj v Aziji demonstrativno politiko, ki je usmerjena proti Japonci, kajti obe državi hočeta podpreti maršala Čangkajška.

Čangkajšek bo nadaljeval borbo

Čungking, 9. oktobra. AA. (DNB). V poslancih, katero je maršal Čangkajšek poslal vojski in državljanom ob kitajskem narodnem prazniku, je kitajski generalisus vrnil kratko javno komentirano pismo treh sil. Poudaril je, da Kitajska ne bo nikdar priznala novega reda v Aziji in uvedbo ene oblasti v Vzhodni Aziji. Maršal Čangkajšek je poudaril, da je treba znova ugotoviti teritorialno nedotakljivost Kitajske in da Kitajske ni mogoče z grožnjami prisiliti do tega, da bi položila orožje. Maršal misli, da bo Kitajska uspešna tudi navzlic vsemu in da je treba nadaljevati z borbo brez ozira na splošni mednarodni položaj.

Poskušen atentat na Roosevelta?

Washington, 9. oktobra. AA. (DNB). Posebni vlak predsednika Roosevelta je prispel v tork s 40 minutami zamude. Rooseveltov tajnik Earl je izjavil, da se je vlak zakasnil zaradi tega, ker so pred nekim mostom našli paket sumljive vsebine.

Kanadski ukrepi

New York, 9. oktobra. AA. (DNB). Po poročilih iz Ottawe je kanadski vojni mi-

nister ukazal do podpisu berlinskega pakta, da morajo kanadske čete zasesti gotove kraje na obali Tihga oceana. Z istim ukazom je bilo ustanovljeno posebno poveljstvo za koordinacijo vseh kanadskih sil na teh obalah.

Okrog Rusije

Moskva, 9. oktobra. j. (DNB). Turki poslanik v Moskvi, ki je bil več mesecev odsoten od svojega službenega položaja, se 12. oktobra zopet vrne v Moskvo.

Carigrad, 9. oktobra. AA. (Stefani). Turki veleposlanik v Moskvi, ki je včeraj odpotoval v sovjetsko Rusijo, je zastopnikom tiska izjavil, da so odnosi med Turčijo in sovjetsko Rusijo prijateljski in da bo njegova naloga ta, da bo se poglobil prijateljstvo med Turčijo in sovjetsko Rusijo. Turki veleposlanik je izjavil, da upa, da bo novi sovjetski veleposlanik v Turčiji deloval v istem smislu. Ob koncu je turški veleposlanik izjavil, da morajo države, ki niso zapletene v vojno, ohraniti prijateljske vezi.

Moskva, 9. okt. AA. (DNB). Japonski veleposlanik Togo, ki je dni zapuščal Moskvo, je priredil včeraj svečano kosilo, na katerem so bili tudi komisar za zunanje zadeve Molotov, Višinski in Lozovski, generalni tajnik komisarijata za zunanje zadeve Sobolev in druge sovjetske osebnosti. Navzroč je bil tudi komisar za zunanjo trgovino Mikojan. V tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo velik pomen dejstvu, da se je sovjetski komisar za zunanje zadeve odzval vabilu japonskega veleposlanika.

Zagonetka z Rumunijo

Bukareška vlada izjavlja, da v državi še ni nobenega oddelka nemške vojske — Madžarski demanti vesti, da so potovali Nemci preko Madžarske

Bukarešta, 9. okt. o. (United Press). Kakor poročajo z službene strani, poudarja rumunski odgovor na protest angleškega poslanika odločitev Rumunije za sodelovanje z velesilami osl. Angleško poslanstvo ni objavilo podrobnosti odgovora, temveč ga je poslalo v London. Rumunski odgovor se ne smatra za končen. V angleški noti je bilo postavljeno vprašanje, ali se nemška aktivnost v Rumuniji smatra za simbolično ali za dejansko zasedbo. Od načina, kako bodo rumunski odgovor tolmačili v Londonu, bo odvisno, ali se bo Anglija odločila za prekinitev diplomatskih odnosov z Rumunijo.

London, 9. okt. s. (Reuter) O odgovoru rumunske vlade na demaršo angleškega poslanika glede prihoda nemških čet v Rumunijo izve Reuterjev diplomatski dopisnik, da smatrajo v angleških merodajnih krogih odgovor kot izmikalen. Zaenkrat pa še ni razloga za prekinitev diplomatskih odnosov z angleške strani, ker je treba počakati, da se pokaže, ali je resnična trditve rumunske vlade, da v času odgovora nemških čet ni bilo v Rumuniji.

London, 9. okt. s. (Reuter) Poštno in brozjavne zveze Bukarešte z inozemstvom že nekaj dni ne poslujejo normalno. Zato angleška vlada še nima avtentičnega poročila o položaju v Rumuniji. Izgleda pa tako izjavljajo v poučenih krogih, da so bila nekatera poročila o dalekosežnosti nemške intervencije v Rumuniji pretirana.

V Bukarešti Nemcev še ni

Bukarešta, 9. okt. s. (CBS.) V Bukarešti za enkrat še ni nemškega vojaštva. Kakor se je izvedelo, bodo vsi nemški oddelki, ki

dospejo v Rumunijo, motorizirani. Kot garnizije, kjer nai bi bile nastanjene nemške čete se imenujeta med drugim mesti Brašov in Ploesti.

Madžarska izjava

Budimpešta, 9. oktobra. AA. (MTI) Na vesti, ki jih širijo nekatere inozemske agencije, da so nemške čete prišle v Rumunijo čez Madžarsko, odgovarja Madžarskih merodajnih krogov, da čez madžarskih merodajnih krogov, da čez madžarsko ozemlje ni šla nobena nemška oborožena formacija.

Izselitev Nemcev iz Dobru- dže in južne Bukovine

Bukarešta, 9. oktobra AA. (DNB). O priliki pogajanj med nemško delegacijo in rumunsko vlado o selitvi Nemcev iz južne Bukovine in Dobruđe, katere se začnejo danes v Bukarešti, sporoča vodstvo nemške nacionalne stranke, da se bo preselilo iz Rumunije okrog 60.000 Nemcev in sicer 13 do 16 tisoč iz Dobruđe, ostali pa iz Bukovine. Potemtakem se bo skupaj z Nemci iz severne Bukovine in iz Besarabije ter iz jugovzhoda preselilo v Nemčijo 175.000 Nemcev.

Preiskava

pri bratu gospe Lupescu

Bukarešta, 9. oktobra. AA. (DNB). Legionarska policija je napravila preiskavo na domu brata ge. Lupescu in pri tem našla bankovce v vrednosti 4 milijonov lejev. Denar so zaplenili, dasi je Lupescu izjavil, da je hotel kuniti s to vsoto nako hišo.

Prvi protižidovski ukrepi v Bolgariji

Vnešeni bodo v novi zakon o zaščiti države ter se naslanjajo na protižidovsko zakonodajo v Nemčiji

Sofija, 9. okt. AA. (DNB) V zvezi z napovedanim zakonom o zaščiti naroda in države je dal notranji minister Gabrovski zastopnikom tiska izjavo, v kateri je rekel, da predvideva zakonski načrt posebno ureditev treh življenjskih področij naroda. Prvi del zakona predvideva razpust vseh mednarodnih združenj in loč z edino izjemo mednarodnih zvez profesionalnega ali znanstvenega značaja, ali pa organizacij državopolitičnega značaja, o katerih bo posamično razpravljala ministrski svet. Drugi del zakona predstavlja stvarne uredbe o rasi. Prepovedano bo žide zaposlovati v javni in državni službi. Židje ne bodo dobili bolgarskega državljanstva, niti ne bodo mogli biti lastniki ali solastniki v č., sopsnih podjetjih, knjigarnah, kinematografih in gledališčih ter tudi ne lastniki zemljišč. V primerih, kjer pravica lastnine že obstoji, bo v najkrajšem času likvidirana. Izjemo tvorijo le taka podjetja, pri katerih država izrecno dovoli udeležbo židovske manjšine. Za žida bo štet vsa do, ki izvira od dveh židovskih roditeljev. Udeležba židov v svobodnih poklicih je dovoljena samo v razmerju s številom prebi-

valcev. Zaposlitev arijskih služkinj v žid. dovkah hišah je prepovedana. Tretji del zakona vsebuje odredbe o protinardni propagandi. Določenih je več omejitev za obsojete združenja ali posamezne osebe, ki delujejo proti državi in narodu. Ta zakonski načrt bo predložen prihodnji seji sobranja. Bolgarska javnost je sprejela z velikim zadovoljstvom napoved o njem. Židje v Bolgariji živijo v posameznih trgovskih središčih in imajo navzlic majhnemu številu velik vpliv v pristaniških mestih, veliki trgovini in na knjižnem trgu. Ta vpliv v mnogočem presega njihovo številčno moč. Na okrog 7 milijonov Bolgarov pade sedaj okrog 50.000 židov.

★

Berlin, 9. okt. j. (DNB). Bolgarski minister za poljedelstvo Bagranov, ki se mu di na obisku v Berlinu, je včeraj posetil »cesarja Viljema institut za rastlinsko odgojo« v Münchbergu. Odtod se je bolgarski minister v spremstvu nemškega ministra za prehrano Darreca odpeljal v Bad-Freinwald, odkoder je odšel na ogled ladjskega dvigala v Niederfinowu.

850 Rumunov izgnanih iz Madžarske

Izjave grofa Telekija v parlamentu o usodi Madžarov v Rumuniji in Rumunov na Madžarskem

Budimpešta, 9. oktobra. AA. (MTI) Neki vladni poslanec je v parlamentu izrazil neveljavo vsega madžarskega naroda zaradi preganjanja Madžarov v Transilvaniji. Odgovoril mu je predsednik vlade grof Teleki, ki je med drugim izjavil:

»Z ozirom na to, da je madžarska vlada takoj po dunajski arbitraži vedela, da rumunska vlada ni popoln gospodar položaja, je potrpežljivo čakala nekaj časa. Vlada je prav tako želela, da se vidi, kako vojna in uprava Madžarske prihajata v priključene kraje, in da se ugotovi navdušenje madžarskega prebivalstva v Transilvaniji. Madžarska je razumela, da se v takih časih more zgoditi, da Rumuni prekoračijo prave meje. Prav tako bi se to lahko pojasnilo, če bi vse to prihajalo od tistih, ki so 22 let trpele nečloveško ravnanje; prišlo pa je od strani tistih, ki niso ničesar izgubili in zaradi katerih je samo po 22 letih upostavljen normalno stanje. Stevilni Rumuni iz priključene Transilvanije so se pritoževali madžarskim oficirjem, ki so nato odstranili zlorabe rumunske uprave in uvedli red.

Rumunska uprava ni ničesar storila, da bi rešila Madžare pred preganjanjem in ni ga znaka, da se bo položaj popravil. Toda vsi sloji madžarskega naroda so doslej pokazali voljo, da bodo pozabili 22 preteklih let in da ne bodo mislili nič več na maščevanje. Madžarske čete so posreževale samo v primerih, ko so bile napadene s strojnimi. Cilj preganjanja je po eni strani ta, da se izpremeni dunajska arbitražna, katero so zahtevali Rumuni in jo podpisali. Izjava pravoslavnega episkopa, ki je nasprotoval dunajski arbitraži, je dokaz za to. V istem smislu je pisal tudi rumunski list »Universul«. Drugi namen preganjanja je ta, da se izvrši pritisk na Madžare. Toda prišel bo čas, ko bo časa prepolna.

Predvčerajšnjim so bili izdani prvi protikrepi. 850 Rumunov, med katerimi

so tudi razumniki, je bilo izgnanih čez mejo ne zaradi osebnega vedenja, temveč zaradi vedenja rumunske vlade. Prisiljeni bomo, da morebiti nadaljujemo s takimi dejanji v povečani meri, ako Rumuni ne bodo naredili reda v lastni državi. Pravoslavni episkop v Kološvaru se je izjavil pripravljenega, da posreduje v tej stvari. Takoj mu je naša vlada dala vso možno pomoč. Grof Csaky ga je sprejel v triurno avdienco, medtem ko voditelj Madžarov v Rumuniji dozdaj ni bil sprejet na nobenem rumunskem uradnem mestu. Madžarska zahteva, da se neha tako ravnanje in da se Madžarom v Rumuniji priznajo iste pravice, kakor Rumunom na Madžarskem.

Rumunska zavrnitev

Bukarešta, 9. oktobra. AA. (Rador) Notranje ministrstvo najodločneje zavrača vest, ki jo je budimpeštanski radio objavil 7. t. m., da se na Erdeljskem nečloveško postopa z Madžari. Zaradi tega je bilo tudi objavljeno uradno poročilo o seji rumunske vlade. V tem poročilu se poudarja, da so vse govore o nečloveškem postopanju z Madžari tendenciozne in brez podlage. Poročilo pravi, da je od 6. septembra do 7. oktobra zapustilo Rumunijo 5.328 Madžarov in da je istočasno zapustilo Rumunijo, so lahko odšli brez nje 11.619 Rumunov, ki so jih madžarske oblasti izgnale in pri tem nečloveško postopale z njimi. Madžari pa, ki so zapustili Rumunijo, so lahko odšli brez vseh ovir.

Posredovanje osi?

Bukarešta, 9. okt. o. »Cuventul« poroča o prihodu nemško-italijanske komisije, ki ima nalog, da preveri razmere po odstopu rumunskega ozemlja Madžarski glede na razne rumunske in madžarske pritožbe.

Angleško vojno poročilo

Napadi na nemške in od Nemcev zasedene luke — Bombardiranje Londona je bilo v noči na torek zelo močno, včeraj podnevi pa malo manjše

London, 9. okt. a. (Reuter.) Letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč zelo velik obseg. Nad 100 različnih točk je bilo napadenih samo v južni Angliji, od tega 30 v Londonu. Predvsem so bile vržene bombe na London in njegova predmestja pred polnočjo.

Nemška letala so priletela do obale v formacijah po 30, pozneje pa so se razpršila v manjše skupine ali pa so nadaležala polete posamično.

Na London je bilo vrženih med drugim mnogo zažigalnih bomb, ki so povzročile več požarov. Zadata je bila tudi nekaj bolnišnic, pri čemer je bilo več bolniških strošnic in bolnikov ubitih. 8 smrtnih žrtev je povzročila bomba, ki je zadela neko javno zakonšnico.

London, 9. oktobra. s. (Reuter.) Sovražni letalski napadi na Anglijo so bili danes zopet izvedeni iz od manjših formacij letal in iz velike višine. Formacije so tvorili večinoma lovski bombniki. Človeških žrtev je bilo zelo malo.

Posamično sovražno letalo je preletelo vzhodno obalo in vrlo nekaj bomb na neko tovarno v Srednji Angliji. Povzročena škoda je majhna in resnejših človeških žrtev ni bilo.

Pri napadu na neko mesto v južni Angliji je bilo razdejanih več hiš, toda človeških žrtev je bilo malo.

Nekaj sovražnih letal je prodrlo tudi do Londona. Vrgla so na mesto manjše število bomb, ki so povzročile nekaj človeških žrtev in poškodovale nekaj zgradb.

London, 9. okt. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja ob 21., da so bila po zadnjih podatkih danes sestreljena skupno 4 nemška letala.

Ameriški prostovoljci v angleškem letalstvu

London, 9. oktobra. j. (Reuter.) Ameriški letalci, ki so se prostovoljno prijavili v službo pri angleškem letalstvu, bodo strnjeni v samostojno ameriško letalsko lovsko eskadro. Angleški kralj je že odobril posebni znak, ki ga bodo nosili ameriški letalci. V krogih angleškega letalstva se načeljuje, da bo mogoče v bodoče sestaviti še nadaljnje ameriške letalske eskadre, ker prijave ameriških prostovoljcev zadnji čas naglo naraščajo.

Nemška vojna poročila

Bombardirani konvoji — Nadaljevanje napadalnih akcij nad Anglijo — Močna obramba proti angleškim bombnikom nad nemškim ozemljem

Berlin, 9. okt. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča: Nekaj nemška pomožna križarka je javila, da je doslej dosegla pri svoji akciji v oceanjskih vodah dobre rezultate. Potopila je več sovražnih trgovinskih ladij s skupno tonazlo 52.000 ton.

Povračevalni letalski napadi na London in druge važne točke Britanskega otoka so se včeraj in v pretekli noči brez prestopa nadaljevali. Posebno učinkoviti so bili napadi na številna mesta, luke in industrijske naprave, železniške objekte, kakor tudi na letališča v južni Angliji. Na sedmih angleških letališčih je uspelo z bombami razdejati hangarje in druge objekte. Številna letala so bila uničena na vzletiščih. Nadaljnji napadeni objekti so bili vojaška taborišča, industrijske ter oskrbovalne naprave v južni Angliji. Bombe so na raznih krajih povzročile velike požare. Tu di ob zapadni obali so bombe težkega kalibra poškodovale ali razdejale pristanišča in industrijske naprave. V bližini škotske obale je neko z bombami natovorno izvidniško letalo napadlo angleško trgovinsko ladjo in odvrlo več bomb. Na ladji je izbruh-

nil požar. Ladja se je morala ustaviti in se je počasi potapljala, ko se je nemško letalo oddaljilo od nje. Severozapadno od Irske in 200 km daleč od škotske obale se je neko bojno letalo pogumno vrglo nizko nad močno zavarovan konvoj, v katerem je bilo 5 velikih polno zasledenih vojaških transportnih ladij. Eno izmed njih, 20.000 tonski parnik, je zadelo več bomb. Ladja je obstala.

Ponoči so sovražna letala vdrila nad Nemčijo in zasedene dežele, toda britanski bombniki so imeli zaradi izredno učinkovite obrambne akcije nemškega protiletalskega topništva mnogo izgub. Pri bombardiranju nekaj krajev v severni in severozapadni Nemčiji je bilo poškodovano nekaj hiš in nekaj civilistov je bilo ubitih. Sovražnik je zmanj poskušal napasti industrijske in železniške naprave.

Sovražnik je včeraj izgubil 16 letal; 12 je bilo sestreljenih v letalskih spopadih, 4 pa od protiletalskega topništva. 3 nemška letala se niso vrnila na svoja oporišča. Berlin, 9. okt. AA. (DNB) Ponoči so nemške letalske sile izvedle napad na vojaške objekte v Londonu. Vreme je bilo

ugodno. V severnem in severozahodnem delu Londona sta bila povzročena dva huda požara. Skupno je bilo vrženih okrog 3000 kg rušilnih bomb. Nemška letala so mogla videti učinek zadetkov, ker so izbruhnili tudi požari. Tako je bila neka tovarna zadata, pa tudi neka železniška postaja.

Včerajšnje dnevne akcije

Berlin, 9. okt. br. (Stefani) Nemške letalske sile so danes znova nenehoma napadale južnovzhodno Anglijo in London. Roji bombnikov v spremstvu velikih skupin lovskih letal so se kar izmenjevali pri bombardiranju angleških vojaških in industrijskih objektov. Nemški bombniki so intenzivno napadali letališča, pristanišča, železniške in industrijske naprave, zaloge bencina in drugih pogonskih sredstev ter vojaške postojanke v južnovzhodni Angliji in ob ustju Temze.

Veliki oddelki bombnikov so prodrli znova tudi nad London. Tam so bombardirali neke letališče in več drugih objektov. Več angleških lovskih letal, ki so se baš dvigala z nekega angleškega letališča, je bilo sestreljenih. V letalskih spopadih nad južnovzhodno Anglijo so bila še posebej sestreljena tri lovška letala tipa »Spitfire«.

Zažgan petrolejski vlak

Berlin, 9. okt. AA. (DNB) Dve nemški letali sta preteklo noč uničili neki angleški transportni vlak. Druga eskadrala je opazila na neki železniški postaji vlak z več ko 20 cisternskimi vagoni. Dve nemški letali sta takoj izvedli napad in povrsti bombardirali posamezne vagon. V nekaj minutah so vagoni eksplodirali. Vsa železniška postaja in njena okolica daleč naokrog sta se pretvorili v veliko morje plamenov. Požar se je širil z veliko naglico in je verjetno uničil tudi skladišče tovarne postaje. Prav tako je zgorela tudi železniška postaja z vsemi upravnimi poslopji. Požar je trajal več ur.

Bombardirana vas pri Hamburgu

Berlin 9. okt. AA. (DNB) Preteklo noč so angleški bombniki zopet poskušali izvršiti nekaj velikih napadov na Hamburg. Toda zaradi hudega protiletalskega ognja so jih zmetali na neko popolnoma mirno vas, v katere bližini ni nobenih vojaških objektov. Vaški prebivalci so se vedno pod vtišom nočnega napada in poudarjajo, da so angleški letalci zelo pazljivo izbrali cilj svojega bombardiranja. Nekaj svetilnih bomb je razsvetlilo okolico daleč naokrog. Poleg tega pa je bila še mesecina. Ker so angleški letalci zelo dolgo krožili po zraku in začeli šele potem vas bombardirati, se vidi, da so vas namenoma bombardirali. Poškodovanih je bilo več hiš, nekatere bombe pa niso zadele. Drugi napad je bil namenjen Bremenu, kjer so angleški letalci odvrli bombe na neko gosto naselje na predmestju. Poškodovanih je bilo več hiš in je bilo ranjenih ter ubitih več prebivalcev. Točno nad mestom, kamor so angleški letalci metali bombe, so potem spustili več svetlečih padobranov, tako da so mogli videti učinek bombardiranja. V bližini ni bilo nobenega vojaškega objekta.

Zavetišča izven Londona

Berlin, 9. okt. AA. (DNB) Po angleških poročilih pripravljajo zavetišča za 20.000 družin iz Londona v nekem pasu izven prestolnice, ki je oddaljen od vseh vojaških objektov. S tem britanske oblasti priznavajo, da napada nemško letalstvo samo vojaške objekte in da se v londonskem območju nahaja veliko vojaških objektov. Zaradi tega nemško letalstvo ne more odstopati za trpljenje civilnega prebivalstva o priliki bombardiranja vojaških objektov. Odgovornost nosijo edino britanske oblasti.

General Brauchitsch v Belgiji

Berlin, 9. okt. br. (Stefani) Vrhovni poveljnik nemške vojske general Brauchitsch je bil danes v Anversu. Proti večeru je prisel v Bruselj. Tam se je sestel z generalom Falkenhausenom, poveljnikom vojaške uprave v Belgiji.

Nemški odgovor Churchill

Berlinski listi v ostrih izrazih napadajo angleškega ministrskega predsednika zaradi njegovega torkovega govora v parlamentu

Berlin, 9. okt. AA. (DNB) Včerajšnji Churchillov govor je naredil v Berlinu vtis mešanice bolestnosti in cinizma. To ugotavljajo listi v svojih uvodnih in pristavljajo, da kažejo Churchillove izjave čedalje večjo dozo malodušja in slabosti. »Berliner Börsen-Zeitung« med drugim opozarja, da je Churchill napovedal otvoritev ceste skozi Birmo, in pristavlja, da je Anglija po neuspehu pred Dakarjem sklenila poslati nove močnosti, da bi povzročila nove spopade na svetu. List misli, da je zelo naokusno Churchillovo priznanje, da je računal s 3000 mrtvimi in 12.000 ranjenimi vsako noč med letalskim bombardiranjem, nato pa nadaljuje: Nemško letalstvo sploh ne upošteva števila mrtvih in ranjenih. Za nemško letalstvo je glavno, da zadene vojaške in transportne cilje. Tudi na angleški strani so priznali, da mečejo Nemci svoje bombe z veliko točnostjo. Kar se tiče represalij, pa bo nemško letalstvo že znalo razpršiti vse te utvare Angležev. Če Churchill smatra za represalije bombardiranje bolnišnic in delavskih domov, potem je nesramež, ki nima nobenega moralnega pomena. Sicer pa je svetu z izjemo malega števila »priateljev« znan pravi značaj angleške kulture in značaj njenega vrednega predstavnika Churchilla.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« imenuje »barbarsko računsko nalogo« tisti del Churchillove izjave, po kateri so Angleži izgubili dozdaj 8500 mrtvih in 13.000 ranjenih, medtem ko so računali na 3000 mrtvih in 12.000 ranjenih vsako noč. Potreba je dobra doza zločinske neskrupuloznosti za tako izjavo. List na koncu pravi: Neuspeh pred Dakarjem je Churchill naknadno pretvoril v akcijo generala de Gaulle, ker je moral priznati, da se je ta akcija končala z neuspehom.

»Völkischer Beobachter« piše o računu, s katerim je Churchill skušal odstraniti odgovornost o priliki nemških letalskih napadov in pravi: Narava hazarderja Churchilla, ki meji že na norost, se ni mogla

Obletnica smrti kralja Aleksandra

Pietetne spominske svečanosti po vsej državi

Oplenec, 9. oktobra. AA. Danes ob 11.10 je bilo v zadušinski cerkvi na Oplencu letno cerkveno opravilo za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem z molitvami na grobu v kripti. Pri svečanostih so bili navzoči Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga, Nj. Vis. kneginja Helena, Nj. Vis. kneževica Aleksandra in Nikola, dalje dvorske dame ter vojaška in civilna hiša Nj. Vel. kralja.

Beograd, 9. okt. p. V Beogradu kakor tudi drugod po državi so bile danes v vseh cerkvah zadušnice ob šesti obletnici smrti pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Zadušnici v zadušinski cerkvi na Oplencu je prisostvovala kraljevska rodovina.

Udruženje nosilcev reda albanske spomenice je priredilo zadušnico v beograjski saborni cerkvi, kjer je kralja zastopal polkovnik Kiril Danda. Navzoči so bili tudi zastopniki vlade, mnogi generali, ugledni politični predstavniki, zastopniki nacionalnih, viteških, prosvetnih in humanitarnih društev. Službo božjo sta imela arhiepiskop Jovan in bački episkop Irinej ob asistenci velikega števila svečnikov. Po zadušnici je imel episkop Irinej lep prigoden govor o veličastnem delu pokojnega kralja. Slovesne zadušnice so bile tudi v ostalih beograjskih cerkvah vseh veroizpovedi.

Na beograjskem novem pokopališču so zadušnici pri spomeniku in kostnici bralcev Beograda prisostvovali kraljev zastopnik general Pavle Barjaktarevič, vojni minister general Nedić, zastopniki mestne občine, bojovniških in nacionalnih udruženj ter veliko število prebivalstva.

Zagreb, 9. oktobra. p. Ob obletnici smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

je bila danes zadušnica v srbski pravoslavni cerkvi, ki so ji prisostvovali za bansko oblast predstojnik oddelka za notranje zadeve Bojkić, armijski poveljnik general Nedeljković z ostalimi generali zagrebske posadke ter zastopniki oficirskega zbora, zastopniki srbske pravoslavne občine, udruženja rezervnih oficirjev in bojovnikov, Sokola itd.

★

Ljubljansko sokolstvo

Ljubljana, 9. oktobra. Pripadniki sokolstva so nocoj na ganljiv način počastili spomin blagopokojnega Viteškega kralja. Vsa sokolska društva so imela v večernih urah zbor članstva, naraščajo in deca. Vzorna udeležba je bila zlasti na komemoraciji Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, kjer se je v društveni telovadnici zbralo nad 600 članov, članice, naraščajnikov in deca. Starosta Jazbec je pozdravil prisotne, eden izmed naraščajnikov je deklariral lepo, občuteno prigodno, prosvetar inž. Pehani pa je predital spominski govor. Pietetna svečanost se je zaključila s skupnim petjem. Slične so bile svečanosti po drugih društvih.

Ob 20. so se odposlanstva vseh sokolskih društev iz mesta zbrala pred kraljevim spomenikom v Zvezdi. Člani društvenih deputacij so bili v krogih, njim pa se je pridružila še cela armadica Sokolov in Sokolice, da je bilo prisotnih okrog 1000 ljudi. Odposlanstvo je položilo krasen venec ob vznožje spomenika, ki je bilo že prej obloženo z ogromno množico šopkov, zbrana sokolska rodovina pa je ostala v kratkem pobožnem molku, nato pa se je razšla na domove.

Vojna v Afriki

Zračna bitka nad Malto — Spopadi pri Sidi el Baraniju Tretjič bombardiran konvoj v Rdečem morju

Rim, 9. okt. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske pravi v svojem 124. vojnem poročilu:

Skupine naših letal so napadle tvojnice torpedov v Valletti in zaloge pogonskih sredstev v Calafani na Malti. Pri tem je prišlo do spopada med našimi in sovražnimi lovci, od katerih je bil eden sestreljen in se je še v zraku vnel. Eno naše letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

V severni Afriki so bile v akciji naše brze kolone. Naša letala so razpršila in s strojnimi obsejalimi razvalinami razpršila motorizirane oddelke pri Birkasim, 70 km južno od Sidi el Baranija. Trije tanki so bili tako poškodovani, da niso mogli nadaljevati svoje vožnje. Eno naše letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. Sovražna letala so bombardirala Tobruk in Barđa. Pri tem pa ni bilo ne škoda ne žrtev.

V vzhodni Afriki so naše prednje čete na eritrejski meji poglnele v beg skupino sudanskih konjenikov. Skupina letal na Rdečem morju je znova izsledila in bombardirala sovražni konvoj, ki je bil v poslednjih dneh že dvakrat napaden. Eno ladja je bila zadeta. Izločila se je iz konvoja in se z zmanjšano brzino usmerila proti južni egiptski obali.

Rim, 9. okt. AA. (Stefani) Iz podrobnih informacij o včerajšnjem letalskem napadu na Malto izhaja, da so bombe težkega kalibra v Calafani razdejale skladišče vojnega materiala. Nastalo je več eksplozij in velik požar. Hudo so bile poškodovane tudi druge vojaške naprave. Ogenj proti letalskega topništva je bil nenavadno hud, pa tudi sovražna lovška letala so napadla italijanske bombnike, ki se jim je po srečilo sestreliti eno sovražno letalo. Italijanska letala so se nepoškodovano vrnila na svoja oporišča, le eno lovsko letalo je izostalo.

Kairo, 9. okt. s. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu poroča: Italijanska motorizirana kolona je včeraj s pomočjo nekaj oklopnih enit poskusila prodreti do Bir Embe južnovzhodno Sidi el Baranija. Proti večeru se je kolona spet umaknila. Angleške oklopne enitice so včeraj sestrelile en italijanski bombnik.

Kairo, 9. okt. s. (Reuter) Iz Adena poročajo, da so angleški bombniki te dni ponovno napadli železniško postajo Hargeiso na progi Džibuti—Adis Abeba. Kolodvor, kakor tudi vojaške zgradbe v bližini in neke vlak so bili direktno zadeti od bomb. Več točk na železniški progi je bilo bombardiranih in je progta tako poškodovana, da bo za dalj časa neuporabna.

Angleški stiki s Turčijo

London, 9. oktobra. AA. (Reuter). Neki član spodnjega doma je postavil vprašanje: Ali je bila vprašana turška vlada za svet glede bodoče akcije v Siriji, da ne bi Sirija prišla pod nemško in italijansko oblast in ali se je o tem predmetu razpravljalo tudi s sovjetsko in ameriško vlado o interesih v Siriji. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je odgovoril: Britanska vlada je v tesnem stiku s turško vlado glede vseh vprašanj, ki so skupnega interesa, vsteti tudi položaj v Siriji. Butler ni odgovoril na drugi del vprašanja.

Odnosaji Bolgarije in Jugoslavije

Sofija, 9. oktobra. AA. Današnji »Mir« razpravlja o položaju na Balkanu in piše med drugim:

»Kadar govorimo o odnosih bivšega Balkanskega sporazuma do Bolgarije, ni mogoče iti mimo ene ugotovitve: Bratska Jugoslavija je že prej okrnila sporazum s tem, da je sklenila prijateljsko pogodbo z Bolgarijo. Res so bili časi, ko je Bolgarija stala sama na svetu. Njeni oddaljeni prijatelji tedaj niso imeli besede, njena osvobodilnica Rusija pa sploh ni sodelovala v mednarodni politiki. Bolgarija je prišla do tega, da je imela za pokrovitelje male narode. Bolgarsko-jugoslovenska poročila je imela svoj čas točno tako vsebino. Res je, da so Bolgari čisto govorili, da je treba v bolgarsko-jugoslovenski sporazum vnesti nekoliko točneje vsebino. Toda mednarodni položaj ni dovoljeval, da bi se izpolnila ta razumljiva želja. Danes naši prijatelji razumejo, da nova načela urejajo in bodo urejala svet.«

Na koncu pravi članek, da sta Jugoslavija in Bolgarija začeli s prijateljskimi razgovori že davno in sicer v času, ko so samo fantasi lahko govorili o prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo, katero na se je, kot vidimo, uresničilo. Danes je mnogo lažje, da pričakujemo nove prijateljske geste med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Nesreča našega parnika na Črnem morju

Beograd, 9. oktobra. AA. Po uradnih podatkih pristojnih oblasti v Sovjetski Rusiji se je jugoslovenska 3.700 tonska ladja »Vidov«, ki je bila zgrajena l. 1906, in je bila last družbe Jugoslovenski Levant na Sušaku, potopila 6. t. m. ob 8.30 v rumunskih vodah, 18 km od Suline. Posadka 28 moških s kapitanom Kasovcem se je rešila v sovjetskih vodah ob izlivu Dunava in sicer so jo rešili granicirji SSSR. Vsa posadka je zdrava, razen enega mornarja, ki je bil lažje ranjen in se nahaja sedaj v kraju Volki pri Izmajlu.

25 vagonov prediva zgorelo

Sombor, 9. okt. o. Na posestvu industrijske Taisa v bližini Sombora je požar uničil 25 vagonov prediva, vrednega milijon dinarjev. Gasilci so požar omejili. Blago je bilo zavarovano.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno blažno na severni polovici in delno oblačno na jugu. Deževalo bo še v severozahodnih in zahodnih krajih. Tu pa tam bo še megla. Toplota se bo dvignila.

Naši kraji in ljudje

Ljubljana je počastila spomin Viteškega kralja

Ljubljana, 9. oktobra

Danes je Ljubljana tiho in s spoštovanjem obhajala šestletnico mučeniške smrti Viteškega kralja. Ves dan so prihajale pred spomenik v Zvezdi deputacije društev, da položijo cvetje v spomin in v zaobljubo kraljevih zadnjih besedi: »Čuvajmo Jugoslavijo! Zlasti mladina je v velikih skupinah prihajala, saj so se polnoštevilno prišli pokloniti učenci in učenke ter dijaki in dijakinje vseh ljubljanskih šol. Že dopoldne je bila vsa prednja ploščad spomenikovega podstavka čez in čez pokrita s šopki rdečih nageljnov in jesenskih rož, ki so jih prinesli v imenu posameznih šol, pa tudi posameznih razredov. Prav tako je ves dan prinašala cvetje deca ljubljanskih in okoliških sokolskih društev, z večernimi internih sokolskih komemoracij pa bodo posebna odposlanka ob 20. položila cvetje pred spomenik. Pred spomenikom je položen tudi velik venec iz bršljana z belozelenim trakom, ki ga je položilo mesto. Ves dan so pred spomenikom gorele lučke, ki jih je prižgala mladina, da se tako vidno oddolži spomenu, ki bo živel skozi vse rodove

našega naroda kot najsvetejša svetinja.

Dopoldne se je vršil v pravoslavni cerkvi svečan parastos za blagopokojnim kraljem, ki ga je opravil prota Matkovič. Udeležilo se ga je večje število odličnikov in celoten oficirski zbor na čelu z generalom Janežem, ki je zastopal komandanta divizije. Tudi popoldan so neprestano romali zastopniki nacionalnih društev in posamezni meščani v Zvezdo ter polagali vence in cvetje ob vnožju kraljevega lika. Na posebno slovesen način se je Sokol I. Tabor oddolžil spomenu velikega kralja. Od 14. do 18. so v presledkih po 5 minut prihajale deputacije društev, v katerih so bili zastopniki člani, članice, deca in naraščaj, ter na zapadni strani spomenika polagale cvetje, iz katerega je polagoma zrascel velik, krasen znak v obliki S I. Še pozno zvečer so v Zvezdo vrele množice občinstva in se s tiho pobožnostjo v srcu ustavljale pred spomenikom.

Posebno lep pogled je bil zvečer, ko je ob vnožju spomenika zagorelo nebroj lučic, prižganih iz čiste ljubezni do kralja in domovine.

Zalostna šesta obletnica smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelj je odjeknila tudi v sredi naše mladine, ki je že zgodaj jutraj nanosila mnogo vencev in cvetja na novi spomenik v Zvezdi. Sveže cvetje, položeno ob podstavku pričja, da je še prav tako svež spomin na rajuške vladarja med našo mladino, ki se mu je na tako pletetni način poklonila. Nekaterim šopkom so pridejane vizitke šolskega zavoda in razreda pa bi bilo prav, da se ta lepi običaj posploši tako, da bodo prihodnje leto razredi med seboj tekmovali, kateri se bo oddolžil z lepšim šopkom.

Dajte Trbovljam spodoben kolodvor

Trbovlje imajo za Ljubljano in Mariborom največji železniški promet, pa najbolj od boga zapuščen postajo

Trbovlje, 9. oktobra

Pred leti smo že opozorili na velike nedostatke trboveljske postaje, ki je kljub ogromnemu gospodarskemu razvoju Trbovelj ostala do danes glede vseh prometnih naprav s kolodvorskim poslopljem in njegovo skrajno nedostatno notranjo razporeditvijo ista kakor v časih, ko je stekla železnica mimo taktat se brezpromembnega kmetskega naselja Trbovelj. V teku desetletij so Trbovlje narasle v najbolj obljude- ni slovenski trg, v katerem je razvoj pre- mogovne industrije dal poudarka razmahu kraja ter ga dvignil v vrsto najvažnejših jugoslovenskih industrijskih središč. Vzpo- redno s tem se je razumljivo močno razvil tudi železniški promet i v pogledu premo- govnega izvoza na razna jugoslovenska področja i glede ostalega tovarnega in oseb- nega prometa. Trboveljsko kolodvorsko posloplje pa je v vsem tem času ostalo isto ter je že davno potrebno razširitve in mo- dernizacije.

Ce se ob prometno živahnih dneh vo- žiš iz Trbovelj, se ti nudi že leta sem ista slika velikega navalu potnikov na edino bla- gajno, ki ima poleg tega svoje okence prav- tik vhoda ter morajo potniki stati na pro- stem, kar je posebno prijetno v zimskih in deževnih dneh. Odpravljanje potnikov je zaradi ene edine osebne blaginje mnogo- krat tako počasno, da je vlak že v postaji ter je zaradi take zakasnitve marsikdo mo- ral v vlaku plačati kazni, ker je vstopil brez karte. Medtem pa ko edini prometnik odpravlja osebno blagajno, stojijo pri bla- gajni za tovarni promet vrstne ljudje po

cele ure s tovarnimi listi, ker vsled pomanj- kanja osebja odpravlja en uradni dve bla- gajni. Čakalnica pred osebno blagajno je ozek, temen hodnik, ki služi istočasno za prehod v čakalnico in izhod na stopnišče k privatnim stanovanjem uradništva. Če raču- namo, da dnevno potuje iz Trbovelj naj- manj 500 oseb, si lahko mislite, kako na- bito je tistih par kvadratnih metrov pred osebno blagajno! Če si se potem že srečno prerinil z vožnjo karto v čakalnico, se tam ob slabem vremenu — pa tudi sicer — la- ko naučite osmrjenega ozračja ter se preprčate, da ima čakalnica III. razreda isto ureditev ko pred 60 ali 80 leti, le s to raz- liko, da danes že davno več ne zadostuje potrebam potujočega občinstva, ker je i neigienična! Nič lepša ni čakalnica tkvz. II razreda, ki s svojim starostnim, razma- janim in odrgnjenim pohištvom zlasti tu- cu daje čuden pojem o naprednosti naših prometnih ustanov. Če so še poleti okna od-

prta, ti nos prijetno zaščegeta vonj po bliž- njem stranicu, ki je tudi prava sramota za našo postajo. Potniki zaradi: nedostatnih ča- kalnic rajši čakajo pred kolodvorom. Ob deževnem vremenu seveda to ni baš pri- jetna stvar, kajti naš kolodvor se odliku- je po tem, da nima pokritega perona! Po- leg tega so prometni uradni prostori pre- majhni, nesmotno razporejeni in temni. Oseba je na naši postaji mnogo premalo ter se dostikrat dogaja, da mora prometnik opravljati službo tudi 24 ur.

Vsi ti nedostatki že dolga leta sem terjajo odločno renoviranje kolodvorskega poslo- plja ali pa novo zgradbo, ki bi ustrezala se- danjim potrebam Trbovelj. Če primerjamo trboveljski železniški promet z onim dru- gih slovenskih postaj, moramo ugotoviti, da je trboveljska postaja poleg Ljubljane in Maribora v vsakem pogledu najpomembnej- ša v vsej Sloveniji, da ne govorimo o ogrom- nih milijonskih dohodkih, ki jih ima želez- nica od Trbovelj. Samo trboveljska sepa- racija in cementarna dajeta železnici mese- čnega dohodka preko 7 milijonov. Privat- ni tovarni promet je n. pr. z odpravljenim in prispelim blagom v zadnjem mescu pre- segal 20 milijonov kg, v posameznih mes- cih pa gre tudi preko 25 milijonov kg. Fre- kvenca v osebni prometu presega mesečno normalno 15.000 oseb ter se lahko računa dnevno iz Trbovelj 500 potnikov. Če primerjamo te številke s prometom na mnogih drugih slovenskih postajah, se mo-

ramo čuditi da na mnogo manj važnih po- stajah gradijo lepa nova poslopja, Trbovlje pa kot najpomembnejšo postojanko tako nerazumljivo zanemarjajo. Če bi se zara- di drugih, n. pr. gorenjskih postaj, prigo- varjalo s turizmom moramo poudariti, da je tujski promet na okoliških planinskih postojankah tudi pri nas zelo razvit, da ne govorimo o številnih inozemskih potnikih, ki prihajajo v Trbovlje v poslovnih zade- vah. Trboveljski kolodvor tudi iz tujsko prometnih razlogov ne bi smel nuditi take slike! Na kraju bi želeli poudariti še zapo- stavljanje Trbovelj in vsega Zasavja gle- de prikladnih železniških zvez, zlasti z ve- černimi vlaki iz Ljubljane, ter nerazumljivo železniško politiko, ki Trbovljam vsa leta, kar smo v lastni državi, ni dala niti enega brzovlaka! Tudi glede tega se med trboveljskimi občani izraža splošna zahte- va po izboljšanju, ki naj bi Trbovlje kot veliko industrijsko središče i v pogledu lo- kalnih i brzovoznih zvez ugodnejše priklju- čilo na bližnja in oddaljenjša mesta, s ka- terimi ima naš kraj dosti živahen promet!

njem pojaseval, kateri krati spodaj pod letalom mimo beže in vse družje podrob- nosti, ki so zanimala najmlajše navduš- ence za letalski sport. Kako veselji so stopali iz letala, ko so se vračali na zem- ljo, saj je bilo toliko novih, nenavadnih vtiskov, ki so napolnili srca teh mladih letalskih potnikov, da kar niso mogli do besede. Vsak je želel, da bi čimprej spet sedel v letalu in letel daleč, daleč nad do- movino. Tam ob ograji na so od daleč opazovali srečo »Jutrovčev« nagrajencev mnogi njihovi tovariši in si želeli četudi le tako kratek polet, da bi se letalo le dvignilo nad zemljo. Prihajali so bliže k lopi in prosili takih uslug, Marsikomu so porosile solze, ko mu ni bilo mogoče ustre- či.

Kdo ve, morda nam iz vseh teh na- vdušenih pristašev letalskega sporta do- rase armada pogumnih letalcev, ki bodo zvesti čuvarji naše svobode v zraku.

Jutrovčki so vendar leteli

Šef letalskega centra g. dr. Rape je nagrajenim malim čitateljem našega lista pripravil praznik, ki jim ne pojde iz spomina

Ljubljana, 9. oktobra.

Po tisti nedelji pred dobrimi tremi ted- ni, ko je slabo vreme našim mladim na- grajenim bralcem zagrenilo toli pričako- vano veselje, da bi leteli z aeroplanom, se vreme nikakor ni hotelo izboljšati. Na- slednja nedelja je bila res kar poletno vroča, vendar je barometer dva dni prei tako sumljivo pričel upadati in so vre- menski preroki pošiljali v uradništvo tak- ka poročila, da se stric Matič nikakor ni mogel odločiti za poziv, da skliče nagra- jene »Jutrovčke« k letenju. Nu, tudi pred zadnjo nedeljo si nismo obetali najlepše- ga vremena, vedeli pa smo, da so naši mladi prijatelji že na moč nestrpni. Po- vprašali smo strica Matiča, ki ga ta pre- dikanci revmatizem še vedno zadržuje v Toplicah, pa nam je odgovoril: »Slavno uradništvo naj se ne ozira več na zbe- gani barometer, naj ne posluša krivih vre- menskih prerokov, temveč žurno skliče nagrajene »Jutrovčke«, ker bo v nedeljo lepo vreme. Tako sklepam in ukazujem po svojem desnem kolenu, ki se mu sko- koma obrača na boljše.«

Ubogali smo in nismo se všteli, tako da so vsi naši mladi prijatelji utešili svoje »veliko« pričakovanje. Ljubneživi dr. Ra- pe je vse člane mlade čete drugega za drugim vzdignil v zračne višave in je bil z vsakim deset do petnaest minut nad zemljo. Slehernemu je v letalu med lete-

Družba mladoletnih vlomilcev razkrinkana

Na vesti ima okoli 20 vlomov v stanovanja imovitejših rodbin

Maribor, 9. oktobra.

Par tednov sem so se vrstili v Maribo- ru številne tatvine in vlomii. V zadnjem času je prevladoval vtis, da prežito tatni- ski zlikovci za vsakim vogalom, v vsakem lokalni. Bilo pa je že od vsega početka jasno, da ne gre za tatinska naključja, ampak za organizirano družino, ki vrši svoja dejanja točno po načrtu. Ti vlomii in tatvine so pokazali dvojno značilnost: Po večini so bili izvršeni pri imovitejših rodbinah. Razen tega pa se je ugotovilo, da se poslužujejo zlikovci pri svojih ak- cijah zelo radi skozi okno odprto okno pritrilnih stanovanj ali pa vitriha. Po tej metodi je bilo vlomljeno pri upok, pred- sedniku okrožnega sodišča g. Hrašovcu, pri nekem upokoju, ki so mu odnesli z denarnico vso pokojnino, pri dr. Leško- varju itd.

Policija je postala takoj pozorna na te številne tatvine in vlomilske akcije. Po večdnevni opazovanju se je posredilo policijskemu agentu Francu Lakoviču, da je ubral pravilno sled za storilci, za kate- re se je izkazalo, da so sami mladoletni od 18. do 20. leta. Jedro te kriminalne sku- pine tvorijo štiri mladoletniki, od kate- rih sta glavna, Alfred J. in Ivan K., že na varnem. Njune izpovedbe bodo zelo dragocene pri izsleditvi njihovih pajdašev, ki so skupno z njima deli časa strahovali ves Maribor in varnost imetia v našem

mestu, kjer so bile drzne vlomne tatvine v zadnjem času na dnevnem redu.

Na podlagi dosedanih zasliševanj se da sklepati, da so mladoletni zlikovci po- služevali pri svojih vlomskih akcijah po večini vitriha, kjer niso mogli s sk kom skozi okno doseči svojega plena, in da so se redno shajali v nekem skrivališču. Ma- riborska policija je zbrala vse material, ki z ozirom na posebne vlomilske meto- de razkrinkane vlomilske družine kaže, da so bili udeleženi pri 20 vlomih in vlom- nih tatvinah v zadnjem času. Ob vesti o zajetju malopridne družine so si Ma- riborčani precej oddahnil.

Prej pa ne gremo dam... Tele pes- mi — Zagrebčani sicer radi prepevajo do- mače slovenske pesmi — v Zagrebu poslej najbrž ne boste slišali izlepa. Od sobote da- lje se po vseh zagrebških lokalih pobira takozvana nočna davščina. Najbolj so to novotarji prizadeti delavci in nameštenci, ki imajo nočno službo pa morajo sreči težkega dela na skromno malico v lokal. Večina podjetnejših Zagrebčanov pa se pla- čilo davščine izmuzne na ta način, da pri- dejo v lokal malo pred 11., naroče jedlce in pijače in takoj plačajo, nato pa sede še tja čez polnoč brez takse. Taksa se nam- reč pobira pri kasiranju računa.

DANES PREMIERA!
Najnovejša RUSKA muzikalna komedija
Največja glasbena senzacija sodobnega filma!

LJUBA ORLOVA - nepozabna in znamenita filma »PASTIR KOSTJA«.
Glede na največje zanimanje, priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji!

Kino Matica tel. 22-41
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Volga Volga...

Nad 400 najboljših ru- skih muzikov, pesalk in pesalcev!

Muzika: I. O. DUNA- JEVSKI. - Režija: G. V. Aleksandrov. Režiser in komponist sta tudi znana iz filma »Pastir Kostja«. Last: Merkurfilm.

Kulturni pregled

Splitski profili

Rad se vračam v to starinsko mesto, ki se tesni na tleh Dioklecijanove palače ka- kor celice v satovju, da postane potlej vse širše, zračnejše in čistejše; potem, ko se s prikupno neurejenostjo in nič manj pri- kupno slikovitostjo vzpenja na zalivski breg in njegovo planoto, raste pod Marja- nom, razteza svoj zagoreli mediteranski život tja proti Solinu.

V Splitu imaš ostanke antike, gracio- bene arhitekture, tesnobni dihi srednje- ga veka in mirno lepoto hiš med cipresami, pa slani vonj morja, kosate palme na obrežju, razgibanost pristaniškega življe- nja (ki je danes kajpak skromno in otož- no). Po svojem značaju in po duši prebi- valstva je Split sodobnejši od Dubrovnika, tega starega mesta svobodnjakov, poetov in diplomatov, je pa tudi značilnejši pro- dukt slovansko-latinske simbioze. Split je bolj svetovljanski kakor so druga mesta naše Adrije in kljub čistiljivi preteklosti le pravi malo pasatišče. Tako mesto bi bilo vredno močnega, širokega, postavimo: vsebalkega zaledja, ki bi mu dajalo silovit pogon in ga spreminjalo v jadransko Marcella. Zato je po svojem tempera- mentu — tudi tedaj, ko tega ne priznava — enako nezadovoljen z birokratsko in čaršijsko malopoteznostjo Beograda kakor z romantičnim seljaštvom Zagreba. Split se v svoji duši upira zoper oba, ker ljubi svoje in ker ljubi širino, svet, velika ge- sla in daljne cilje. V njem je še ohranjeno v urbanizirani obliki, z lahno skorjo me-

diteranstva staro, čakavsko, glagoljaško, uporno slovanstvo, ki je dalo pobožno mo- drost Marka Marulića, humanistično uče- nost Franje Petrića in pesniški vzgon pre- mnogih od sonca in morja navdahnjenih in od italijanskih vzorov odvisnih pesnikov slovanske, slovinske, starohrvatske Dalma- dije. Nobena politična poteza ne more vzeti tej pokrajini tiste svojstvenosti in not- rani avtonomije, ki si jo izsiljuje sama na- rava. Ta slovanski element, ki so ga sto- letja napajali žarki južnega sonca, ki je rasel ob spevu burje in pod bičem afri- škkih vetrov, ki je vdihaval z zrakom mor- sko sol in sesal z očmi lepoto sinje glad- ne, se ne more potopiti v celinski, panon- ski megljeni in ravninski nedolodni civil- izaciji podonavsko-savskega tipa.

V Splitu so že večkrat sprožili vpraša- nja, ki so v zvezi z živim vzgonom naše južnoslovenske skupnosti in z mediteran- sko kulturno tradicijo, ali z drugimi besed- mi: pojavila se je v bolj ali manj dolo- ni obliki problematika odnosa dalmatin- skega kulturnega regionalizma nasproti hrvatskemu in srbskemu. Medtem ko je ostalo vprašanje le pri teoriji ali se je izgubilo v diru in hrupu političnega življenja, se dalmatinski umetniki vseh vrst močno uveljavljajo v hrvatskem ali v srbskem kulturnem krogu, mnogi tudi v obeh, do- kazujejo po tej poti, da dalmatinski duh premaguje nasprotja med beograjskim in zagrebškim kulturno-političnim tipom. Kaj

bi bila na pr. hrvatska skulptura brez Dalmatincev, ki sta jim dala kamen in place domačih tal? Ne neki dedni nagib k plastičnemu gledanju? Koliko Dalmatin- cev je že obogatilo hrvatsko slikarstvo! Tudi v glasbi se vedno bolj čuti njihov do- lež, ki ustreza muzikalni tradiciji dalmatinskih mest. V poeziji, dramatik, pri- povedi prozi je dala Dalmacija samo v no- vejšem času celo plejado vodilnih imen: Vl. Nazor, I. Vojnović, M. Begović, Šimu- nović, Dj. Vilić i. dr.

Medtem ko se Dalmacija sorazmerno morda obilneje nego katera druga določe- na pokrajina uveljavlja v duhovnem stvar- janju Jugoslavije, vnašajoč vanj svojo po- sebno čustveno barvo, temperament in ši- rino svojih pogledov, je njeno notranje kul- turno delo razvzvano in razbito. Nima pra- vega središča. Odkar je Split izgubil polo- žaj upravnega središča — banovinskega mesta — je postalo še manj verjetno, da bi se tu razvilo središče regionalne kultu- re, ki bi uspešno tekmovalo č ne z glav- nimi kulturnimi središči, kakor so Beograd, Zagreb in Ljubljana, pa vsaj z Novim Sa- dom, Skopljem in Sarajevom. Zadnje ime- novana mesta imajo na pr. vsako svojo reprezentativno književno revijo, svoja li- terarna in umetniška društva. V Splitu je skušal Čiro Čičin Šajin, avtor kvali- tetne potopisne knjige »Po sjevernoj Dal- maciji«, z ustanovitvijo književnega zbor- nika »Korablja« izpolniti očitno vrzel, ven- dar je moral običati pri mnogo obetajo- čih začetkih. Založniško delo je neznanost; knjigarne so — če izvzamemo eno, ki pa je v nji najzanimivejša zbirka francoskih in italijanskih knjig — slabo preskrbljene s knjigami in se zadovoljujejo s tem, kar se nabere bolj po naključju, kakor po smotrnem knjigarniškem prizadevanju. Iz- med listov posvečata nekaj pozornosti kul- turi »Novo doba«, ki pa v zadnjem času

poredkoma prinaša svoje kulturno infor- mativne zapiske, in pa borbeno in kritično razpoloženi tednik »Narodni list«. Sedaj ustanavlja pisatelj Dj. Vilić zadrugo s širokim založniškim in kulturno propa- gandnim programom, ki bi združila pisa- telje in druge kulturne delavce na podlagi jugoslov. ideje in svobodoumja.

Literarno življenje nima potemtakem ne v Splitu in ne v Dubrovniku svojega re- gionalnega središča in reprezentance (ka- kor imajo na primer športniki). V Splitu živi večidel brez osebnih vezi nekaj starej- ših in mlajših književnikov, med njimi dr. Tresić-Pavičić, Rihard Katalinić Jeretov, Djuro Vilić, Rihard Alfirević i. dr., met- tem ko so nekateri — na pr. dr. Marin Bago — že zdavnaj zamenjali službo Mu- zi s »hvaležnim« delom.

V Dioklecijanovem mestu deluje sedaj že leto dni dalmatinski rojak Gjuro Vilo- vić, avtor mnogih uspešnih romanov in no- vel (»Majstor duša«, »Zvono je oplakalo djecice«, »Hrvatski sever i jug« itd.), znan tudi kot publicist udarnega in pre- močrtnega značaja. G. Vilić, ki se mora preživljati z delom v redakciji »Narodnega lista«, glasila znanega javnega delavca, bivšega ministra dr. Anđelkovića, je pri- povedoval, da pripravlja večji roman, v katerem bo skušal dati sintezo dalmatin- ske ljudske duše v njeni sekularni zvezi z raso in zemljo. Takisto se bavi z načrti nekaterih biografskih romanov, na pr. o Hanibalu Luciju in o nekdanjem splitskem škofu, fiziku Markantoniju Dominisu z Raba, ki je izpopolnil Newtonovo teorijo gravitacije in čigar tragična veličina je značilna za borbo svobodoljubnega duha zoper konzervativne sile.

Toda če v se to spišem, — je dejal g. Vilić, — kje naj objavim? Nimam za- ložnika, zaprte so mi celo revije.

V tej suhoparni ugotovitvi položaja ene-

ga najznačilnejših sodobnih pripovednikov dalmatinske Hrvatske je bilo bridko spo- znanje, da se dandanes nekateri književ- niki, ki so bili sodelavci »Matice Hrvat- ske«, iz političnih, ne iz literarnih razlogov spreminjajo v »počes maudits«.

Izmed izrazito lokalnih književnikov je najznačilnejši Marko Uvodić, ki je pravkar izdal knjigo »Libar Marka Uvo- dića Splicanina« (po vzoru knjige »Zači- njavca« hrvatske književnosti Marka Ma- rulića). Medtem ko je v poeziji že več pe- snikov uspešno preizkusilo čakavsko na- rečje (na pr. Tin Ujević v znanem sonetu o Maruliću, Vladimir Nazor itd.), je Marko Uvodić uvedel čakavščino tudi v prozo. Že pred leti je izdal burko »Ona od pivca«, ki kaže v sceni med splitskim sodnikom in okoliškim kmetom marsikak humorističen domislek in s svojim dialektičnim znače- nom obuja »genia loci«. Ni li značilno, da njegov najnovejši »Libar« ni mogel iziti v Splitu, čeprav je morda najbolj splitska knjiga, kar jih je bilo kdaj spisanih, mar- več je izšel v Zagrebu, literarnem središču kajkavske Hrvatske? O knjigi simpati- čnega šjora Marka, ki vtelesa odlike sta- rega splitskega meščana in ki mi je bil poztvoren vodnik po zgodovinskih zna- menitostih Splita, bom ob priliki pisal kaj več.

Zapiski

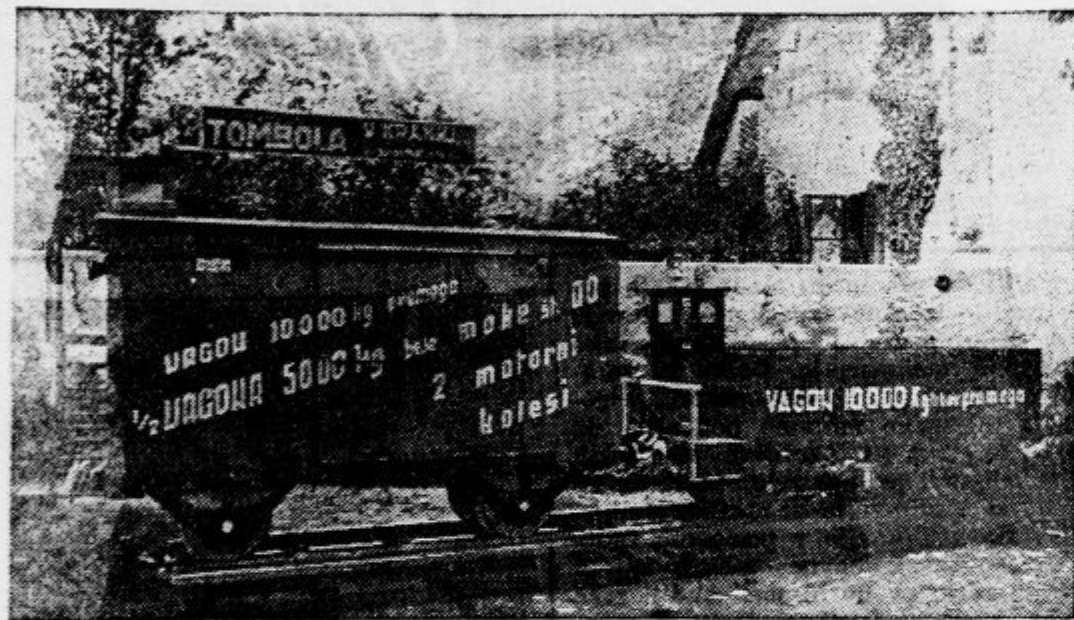
VERDI

V Italiji so se začele slavnosti v spomin štiridesetletnice smrti velikega mojstra italijanske opere Giuseppea Verdia, ki je umrl v začetku leta 1901. Velikopotezno zasnovane proslave mojstrovega spomina kažejo, v koliki meri se kulturna Italija zaveda hvaležnosti do tega skladatelja, ki sodi med najbolj reprezentativne osebnosti

največja bo
v DRŽAVI

GASILSKA TOMBOLA V KRANJU

V NEDELJO 20. OKTOBRA 1940 ob 2. popoldne.

Dobitki: **POL VAGONA 5000 kg BELE MOKE št. 00** — 1 VAGON 10.000 kg trbovelj. **PREMOGA** — 2 **MOTORNJI KOLESJI**, 200 kg riža, 2000 kg krompirja, sod olja, zabor masti, sladkorja in mila, drva, več koles, tekstilno blago, sportni predmeti, garniture, servisi in številni visoko vredni dobitki.

OGLEJTE SI DOBITKE V TREH RAZSTAVNIH PAVILJONIH V KRANJU!

TABLE: v predprodaji v vseh večjih krajih Slovenije do sobote 19. oktobra po din 5.—; na dan tombole po din 6.—. — Polovična vozna po železnici z nedeljskimi povratnimi listki. Vse informacije pri Prostov. Gasilski četvi v Kranju.

Domače vesti

Prijatelj me varuj bog!

V Nisu imajo bridko pa obenem značilno senzacijo, ki starodavno institucijo prijateljstva postavlja v precej jarko luč. Kosti Jankovič, po domače Dini, staremu, uglednemu obrtniku, bodo hišo prodali na dražbi. In zakaj?

Jankovič je bil dober, iskren človek, in ker je bil še premožen povrh, se je zmerom trlo prijatelj okrog njega. Vsak izmed njih je imel kakšno stisko, vsak izmed njih je pri njem iskal pomoči. — Dino, podpisni mi tole menico. In Dina, zlate duša, mi prošnje zavrniti. Toda prijatelj se kratkega spomina — kadar je zapadel termin, je moral Dina šteti denar. A bil je pač za čuda dober človek. Razočaranje nad enim, pa tudi nad tucatom ljudi, ga ni zapeljalo, da bi po enem kapitu meril vse. Tisti, ki so ga enkrat pustili na cedilo, so šli, a prihajali so drugi in Dina je podpisoval. Polagoma se je nabrala vsota 600.000 din, obrt in hiša sta prišli na kant.

Da mu od vsega ostane vsaj žalosten spomin, se je dal Dina fotografirati z vsemi zapadnimi menicami, ki jih je bil za druge podpisal, vred. Z njimi je tapetaliral vso steno za sabo, a ostalo jih je še za polno naročje, teh prokletih papirjev, ki so mu prinesli propast. A ko človek čita to žalostno storijsko, mu mora biti v resnici dvakrat žal: žal, da je beseda o prijateljstvu tako pogostokrat krinka brezdelne izkoriščanja, in žal, da so na svetu še zmerom ljudje, ki so brez konca pripravljani nasadati sleparjem.

Pokončujte
ŠKODLJIVCE IN BOLEZNI

NA NJIVAH, V SADOVNJAKU, V KASČAH IN SHRABAH - SKLADIŠČIH, VSKOVRSTNO GOLAZEN V HIŠAH, STANOVANJSKIH, NA VASIH OBLAČILIH, HUSNO GOBO itd.

Izključno s preteklenimi in zanesljivimi sredstvi, ki jih na Vašo zahtevo sestavljajo: poobi. agr. ing. PREZELJ, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova ul. 3, tel. 34-73.

Na predpostavki in premetitve v državni službi. V 4. položajno skupino II. stopnje je napredoval šef mestne kontrole in vršilec dolžnosti šefa mestne kontrole pri finančni direkciji v Ljubljani Krešimir Korosak, v 5. položajno skupino dopisnik Centralnega Presbitorja Anton Zobec, za ekonomsko državno zbiranje v Ponočičev pri Litiji, v 9. pol. skupini Miroslav Mihajlovič. Premeščen je višji računski inspektor.

Po pogosti nosenosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnih »Franz-Josefov« grenke vode, zavžate na tešče z lahkotno doseči izpraznjen črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefov« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

v vsej italijanski kulturi devetnajstega stoletja.

Verdi se je rodil leta 1813. v majhnem kraju parmškega okrožja Le Roncole. Došel je torej visoko starost. Vse svoje življenje je posvetil neumornemu delu za umetnost, kot človek pa je živel ob strani javnega dogajanja in se je najrajši zatekal tja, kamor prihajajo vsi veliki umetniki in misleci po inspiracijo: v naravo in v samotno. Zato je živel najrajši daleč od mestnega hrupa na svojem podeželskem posestvu San Agata. Kot skladatelj se je namenoma ponašal s svojo nevednostjo v glasbenem življenju. Ločil je namreč glasbeno znanje od splošne glasbene izobrazbe, ker se je najbrž bal, da bi poznanje tujih umetnostnih stvaritev vplivalo na njegovo originalnost. Bil je potemtakem med onimi umetniki, ki zametujejo vplive. V nekem pismu kritiku Filipiju pravi med drugim: »Pri meni doma ni skoraj nobenih not, nikdar nisem obiskal nobene glasbene knjižnice in ne posestil kakšnega glasbenega založnika, da bi si ogledal nove izdaje. Kar se tiče najboljših oper našega časa, skušam biti na tekočem, vendar jih ne maram študirati, temveč si jih samo kdaj pa kdaj ogledam v gledališču. Razumel boste, da ima to moje zadržanje določen namen. Zato vam ponavljam: med vsemi skladatelji sedanjosti in preteklosti sem jaz najmanj »izobražen«. Skušajte me pravilno razumeti, ponovno vam pravim, da mi ne gre za nikakvo »blaguel«: govorim o »izobrazbi«, ne pa o glasbenem znanju.«

Kakor se je Verdi izogibal tujim glasbenim vplivom, je tudi v izbiri libretov hodil svoja pota. Najrajši se je oklepal velikih mojstrov tragedije in drame. Med njegovimi opernimi stvaritvami v prvem razvojni razdobju poteka snov petih oper iz

5. pol. skupine Ivan Rus iz računovodskega oddelka pri ministrstvu za kmetijstvo v računovodski odelci pri ministrstvu pravde.

• Dve zdravniški mesti razpisani. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje dve mesti zdravnikov-uradnikov I. plačilne stopnje za splošno prakso v ambulatoriju v Mariboru. Svojerodno pisane in s kolkom za 10 din opremljene prošnje je treba vložiti pri uradu najkasneje do 6. novembra t. l.

Kompletne garniture preparatov Parfumerija »VENUS«, Tyrseva 9

• Odvetniške vesti. Odvetnik Ignac Petrovič se je dne 1. oktobra preselil iz Maribora v Marenberg, odvetnik dr. Gustav Rosina pa iz Brezice v Radeče pri Zidanem mostu.

• Službeni list dravske banovine št. 81 z dne 9. oktobra objavlja: uredbi o spremembi uredbi o varčevanju z živili; odtodbo o uporabi uredbi o kontroli cen za vse vrste kož in usnja; naredbo št. 4 o omejitvi prometa z motornimi vozili; naredbo za izdelovanje mila; norme za mlo; maksimiranje cen jedilnega olja; odtodbo o razširitvi kontrole na vsa gospodarska podjetja; popravke v uredbi o spremembah in dopolnitvah zakona o ustroju vojske in mornarice; odtodbo o ustanovitvi banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani; spremembo razglasa o proračunu mestne občine Ljubljanske za leto 1940/41.

• Pasivni kraji banovine Hrvatske lahko brez skrbi čakajo zime. Banska oblast in druge poklicane instance v Zagrebu so z vso verno na delu, da prisrke prebivalstvu zadostno količino živeža do prihodnje zime. Po vseh središčih pasivnih okrajev gradi ali preureja banovina velika skladišča, ki bodo lahko sprejela vase okrog 2.000 vagonov živeža, to se pravi, eno tretjino tega, kar ti pasivni kraji potrebujejo. Letošnja žetev v banovini je dala okrog 38.500 vagonov pšenice, to pomeni, za 15.000 vagonov manj, kakor banovina potrebuje, zato pa je koruza vrgla okrog 25.000 vagonov previška. Prav tako je Hrvatska pridelala 25.000 vagonov krompirja in 65 vagonov fižola več, kakor ga potrebuje. Primanjkljaj pšenice bo Prižad dobavljal iz Vojvodine.

• Naši muslimani leto ne bodo romali v Mekko. Privikrat po svetovni vojni letos naši muslimani ne bodo poromali v Mekko in Medino, kakor je vsako leto ta čas običaj. Vojna na Sredozemskem morju je naše vernike korana odrezala od njihovih verskih središč.

• 12 let pravde za bogato dediščino. Pred 12 leti je umrl ugleden Zagrebčan dr. Saša Isaković, ki je večino svojega obsežnega imetja zapustil v kulturne namene. Med drugim je dodelil znatno stalno podporo sitotam igralcev Hrvatskega narodnega gledališča, raznim kulturnim ustanovam v Zagrebu in Osijeku, Matici Hrvatski, slepcem, siromašnim jetičnim bolnikom itd. Razem tega je ustanovil legat za nagrado 10.000 din, s katero naj bi se vsako leto nagradil najboljši hrvatski roman iz kmeč-

kega ali meščanskega življenja. Mecenovi sorodniki pa so se izvršitvi oporoke uprli in zdaj že 12 let teče proces, ki prav nič ne kaže, da se je že kaj približal zaključku. Kulturne ustanove in siromaki, ki jih je dr. Isaković postavil za svoje dediče, so v tem času izgubili znatne vsote od dedeža, ki jim je pripadel. Samo sirote zagrebških igralcev so bile na ta način prikrajšane za 300 do 400 tisoč din podpore.

• Ker so se mu zdeli sumljivi, jim je izstavil spričevala o dobrem vedenju. Te dni se je pred okrajnim sodiščem v Zagrebu zagovarjal eden najmlajših hrvatskih županov, Franjo Jug iz Hrvatskega Stupnika. Po nemški zasedbi Poljske se je nekaj židovskih beguncem zateklo tudi na področje njegove občine in župan je imel mnogo sitnosti z njimi, ker so se mu po vrhu vsega zdeli sumljivi kakšne komunistične ali celo anarhistične propagande. Večkrat je imel v uradu opravka z Evgenom Kempfnerjem, Ilesom Rotmanom, Viljemom Müllerom in Robertom Grünom ter njihovimi ženami, nazadnje pa se je dal pregovoriti, da jim je vsem skupaj izstavil spričevala o dobrem vedenju, na podlagi katerih so dobili potne liste in se odpeljali v Južno Ameriko. Čeprav jih je poznal šele nekaj dni, je v izpričevalih potrdil, da pet let niso bili kaznovani in da nimajo nikake zveze s komunističnimi in anarhističnimi organizacijami. Pred sodnikom se je mladi župan zagovarjal, da je vse to napravil v dobri veri, ker je želel, da se občina odkriža nezaželenih gostov. Zaradi tega, da jim je izstavil kriva spričevala, nihče v državi ni trpel škode in židje so Jugoslavijo zapustili. Sodišče je župana spoznalo krivim, a ga je po § 21 oprostilo kazni, ker se je prepričalo, da ni pravilno razumel zakonskih predpisov in je ravnal tako samo v želji, da občini napravi dobro.

Iz Ljubljane

• Seja mestnega sveta je sklicana v petek 11. t. m. ob 17. v veliki sejni dvorani mestnega poglavarstva. Med drugim bo na dnevnem redu razprava o računskem zaključku mestne občine za leto 1939/40 in o predlogih predsedstva za izboljšanje gnetnega položaja mestnih namestencev.

• Za reševalni sklad SPD so nabrali izletniki na Veliki Planini dne 6. t. m. 166.50 din. Slovensko planinsko društvo se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje.

• Kompletne garniture preparatov Parfumerija »VENUS«, Tyrseva 9

Skupine planincev prosimo, da posnemajo ta primer zbiranja prispevkov za izpolnitev organizacije za reševalno službo v naših planinah.

• Šentjakobska knjižnica, Kongresni trg 7 je izposodila mesca septembra 4346 strankam 13578 knjig, v prvih devetih mescih letošnjega leta pa skupno 138.894 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od pol 16. do pol 20. ob sobotah pa dopoldne od pol 10. do 12. popoldne od 15. do pol 20. ter izposoja knjige v desetih jeziških skupinah, kadar se zahteva legitimacija. Izvenljubljanskim čitateljem pošilja knjige tudi po pošti.

• Razstava slikarja Ljuba Ravnikarja v Obšernelovi galeriji, Gospodstvska cesta 3. Vstop prost.

• Včerajšnji živiliški trg zaradi slabega vremena, ki je trajalo do jutra, ni bil baš bogato založen in so temu primerno pri nekaterih živilih tudi cene zrasle. Cene se iz dneva v dan sploh ne prestopajo izpreminjajo. To se opazi zlasti pri krompirju, ki ga v mestni režiiji dobijo še po 1.50 din kg, kmetice pa ga prodajajo že spet po 1.80 do 2 din. Zanimivo je, da so včeraj prodajali celo krompir na debelo po 1.80 do 2 din. Sicer pa ga je bilo pripeljanih na šentpeterski nasip samo kakšnih 5 ali 6 voz. Pač pa so pripeljali kmetje precej voz zeljnatih glav in nam leto vsaj kislega zelja ne bo zmanjkalo. Cene sočivja in zelenjave se zadnje dni niso bistveno izpremenile. Tri večje glave endivije si dobil za 2 din. Merica graha stane zdaj 3.50 din. Repe ni bilo v izobilju in si jih dobil tri za 1 din. Stročji fižol so prodajali po 4 din, oluščeni visoki fižol pa po 5 din liter. Perutnine je bilo precej naprodaj, jajca so prodajali po 1.50 din komad ali pa 6, 7 komadov za kovača. Gob ni bilo na pretek klake prejšnje dni in so bile tudi precej slabe kakovosti, po večini črvice. Največ je bilo velikih jurčkov. Boljše gobe so plačevali od 14 do 18 din kg, sta-

nadaljevalca njegovega glasbenega verizma naznamenitejša Giacomo Puccini in še živ večji Pietro Mascagni.

Verdijevo delo spremlja tudi ves razvoj slovenske opere, saj je Verdi pri nas kakor tudi skoraj v vsej Evropi eden najbolj uprizarjanih italijanskih opernih skladateljev. Njegovo delo je prešlo iz italijanske kulture v duhovno zakladnico vsega zapadnega človeštva.

Kdo je kupil umetnine slovenskih slikarjev v Zagrebu. Dodatno k včerajšnjemu članku našega zagrebškega poročevalca dr. O. A. »Ob sklepu razstave Neodvisnih v Zagrebu« nam poročajo, da je neimenovani ugledni kupec umetnin g. inž. Avgust Košutič, podpredsednik HSS, ki je kupil slike: Mušič, »Trg v Korčuli« in Sajovic, »Domačija«. Moderna galerija je odkupila Mušičev »Dalmatinski motiv«, Kregarjevo »Dekle pri oknu« in Sajovčev »Zimski motiv«, prof. Blažeković pa Kalinovo plastiko »Spelica«.

Dva ruska gledališka jubileja. Te dni je praznovala sedemdesetletnico znamenita ruska igralka Olga Knipper-Cehova, vdova znamenitega pisatelja A. P. Cehova in dolgoletna igralka »Moskovskega umetniškega (hudožestvenega) gledališča«. Drugi znameniti član istega moskovskega gledališča, igralec in režiser Kačalov je obhajal štiridesetletnico svojega odrskega delovanja. V teh štirideset letih je nastopal nad 50 velikih vlog v raznih ruskih in tujih dramah. To število obnem pričuje, da umetniki velikih narodov in gledališč take višine, kakor je Moskovsko umetniško gledališče, niso preobremenjeni z novimi vlogami, zato pa imajo dovolj časa, da kar najgloblje proniknejo vanje in jim dajo kar največ umetniških kvalitete. Kačalov je ob

TUNIS

Kino Sloga,
tel. 27-30

Film izredno napete in zabavne vsebine s prekrasnimi naravnimi posnetki iz okolice Nice, Monte Carla in Genove. — Pestre slike orientalskega življenja v Tunisu, polnega čarobne romantike. Danes ob 16., 19. in 21. uri. — V glavni vlogi: Huszar Puffy.

rejšje gobe pa od 10 do 12 din. Merica gob je veljala od 3 do 4.50 din. Zelo obilno pa je bil trg založen s sadjem, v prvi vrsti z jabolki. Zdi se, da bo letos sadni trg kljub vsemu precej bogat. Najlepša jabolka so prodajali po 8 din kg, slabše vrste tudi po 4, 5 din. Hrušk pa letos na trgu skoraj ni dobili in so tudi primerno drage — skoraj vse vrste preko 10 din kg. Nekaj je bilo grozdja, domačega belokranjskega po 6 in 7 din kg, dočim je smeđevsko še zmerom po starih visokih cenah, po 12 in 14 din. Pripeljanih je bilo tudi nekaj vreč kostanja in so prodajali domači kostanj po 3 do 4 din, boljše vrste pa po 8 din.

ZOBOZDRAVNIK-SPECIJALIST

dr. IVAN OBLAK

ZOPET ORDINIRA

• Italijanski kulturni inštitut v Ljubljani sporoča, da se za tekoče akademsko leto vpisujejo za jezikovne tečaje nadaljuje takole: I. tečaj od 19. do 20. ponedeljk, sredo in petek in II. tečaj od 18. do 19. ponedeljk, sredo in petek. Uradne ure od 10. do 12. in od 15. do 19. na Napoleonovem trgu 6 v Ljubljani.

NI PREPOZNO

še tudi na dan žrebanja prvega razreda 11. oktobra lahko kupite srečko državne razredne loterije za novo 41. kolo.

Vaš je interes ako želite kdaj dobiti večjo svoto denarja, da tudi Vi prestopite prag »VRELECA SREČE«, v Ljubljani, Beethovnova ul. 14.

Vaša pot do sreče ni dolga in tudi ni strma, kje je Vaš »VRELEC SREČE« to vsakdo ve. ČAS je sedaj res ZLATO.

Ogromen je to znesek 65.000.000.— din, ali mali je Vaš vložek 50.— din.

Priporoča se Vam glavna kolektura drž. razredne loterije

»Vrelec sreče«

ALOJZIJ PLANINŠEK — LJUBLJANA

Beethovnova ul. 14.

• Društvo ljubiteljev nsov piščarjev v Ljubljani priredi v nedeljo 13. oktobra t. l. v lovišču Čerkije pri Kranju jesensko

Pustolovec iz Orienta obsojen

Lažni zastopnik armade francoskega generala Weyganda v Siriji — pet mesev strogega zapor

Ljubljana, 9. oktobra.

V tretjem nadaljevanju je bila končana kazenska razprava pred malim senatom proti skrivnostnemu Orientalcu Mounib Bey el Solhi. O poslih, ki jih je opravil za armado francoskega generala Weyganda v Siriji z našimi podjetji z mesnimi izdelki, je javnost že dovolj poučena. Medtem ko je Mounib Bey takorekoč brez prebitve pare ložiral v elegantnem hotelu in vodil razgovore s podjetniki za velike dobave, češ, da ima tudi primeren odprt račun pri ugledni švicarski banki, mu ni bilo prav nič nerodno, da je mimo podjetnikov in nekaterih boljših znancev opeharil tudi hotelskega slugo. Mož je imel v svojem žepu potni list, v katerem so bila zaznamovana potovanja križem po Evropi, zlasti po balkanskih državah. Takla li-

vzrejno tekmo piščarjev (spominsko tekmo Evgena Križaja) in poljsko tekmo piščarjev. Zbirališče bo ob 7/47 uri pred luteransko cerkvijo v Ljubljani. Gospodstvska cesta: odhod točno ob 7. z avtobusom. Kdor reflektira na vožnjo z avtobusom, se mora prej prijaviti. Kosilo in večerja bo v lovišču, kjer bodo razžaleni tudi uspehi.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenice.

• Izpopolnjevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kani in prične drvi ob 20. in bo v letošnji sezoni redno vsak četrtek. Zastopniki-dame in gosposde se sprejemajo jutri ob 20. v petkov začetniški tečaj. študenti (nje) imajo popust. (—)

• Vsi trgovski potniki in zastopniki, ki se potujejo stalno z avtomobil, naj javi takoj svoj naslov med 8. in 14. Državni trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani, Gregorčičeva 27. (—)

• Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani priredi danes ob 8. zvečer v restavraciji »šestica« predavanje »Pogled na zemljo širno«. Predaval bo znan in splošno priljubljeni g. dr. Vinko Šarabon. Istočasno se sprejemajo prijave za nemški in italijanski tečaj. Udeležba absolventov naj bo polnoštevna. (—)

• Dom višokotnik, ki je pod novo upravo univerzitetnih oblasti, ima še nekaj prostih mest. Zato se morejo v prihodnjih dneh še vložiti prošnje za sprejem po obrazcih, ki se dobe pri ge. upravitelji doma. Rektor.

• Vseprej krajevo. Z živili so se hoteli založiti neznani vlomilci, ki so v noči na 6. t. m. vdrl v gostilniške prostore Franca Černeta na Zaloški cesti. Prebrskali so jedilno shrambo in odnesli dve kanti jedilnega olja, vsega skupaj okrog 30 litrov in 40 kg zmlatke sladkorja v prahu, ki se je nahajal v malih belih platnenih vrečah po 5 kg. Nazadnje pa so si napravili še 50 kg težko vrečo sladkorne sipe. Skupna škoda ukradenih živil presega 2.500 din. Vlomilci so obiskali tudi krojaško delavnico Franca Prešetnika na Šmarški cesti, kjer so se založili z dvema kosoma črne blaga za ženske plašče s podlogo in z dvema kosoma rjavega lodna za moške obleke ter napravili s tem krojaču 3.500 din škode.

Tok 380 voltov je zdržal 10 minut

Nevarna pomota mladega elektromonterja, pa je vendar kakor po čudežu ostal živ

Žirovnica, 9. oktobra

Služba elektromonterja je zelo nevarna in vsaka, še tako mala prenapetost se lahko bridko maščuje. To je bil izkusil tudi elektromonter Vinko Pogačnik, uslužbenec KDE v Mostah pri Žirovnici.

Pogačnik je, preden je pričel popravljati električno omrežje, izklopil v transformatorji postaji v Mostah električni tok. Bržčas v naglici, morda pa tudi iz kakšnega drugega vzroka, je kakor se je bilo kmalu izkazalo, izklopil napačno zvezo. Brez skrbi je zlezel na 9 m visoki električni drog, se nanj pripeljal z varnostnim pasom in pričel z delom. Komaj pa se je bil dotaknil žic, ga je zgrabil 380 voltov močan tok. Pogačnik, ki se ni mogel rešiti strašnih vez, je pričel klicati na pomoč. Nesrečneža je slišal in videl vojak, ki je bil v bližini. Ker sam ni mogel pomagati, je zaklical še on. Njega je slišala neka ženska in pohitela v transformatorsko postajo, ki je oddaljena od mesta neizgode nad 500 m. Na drugo pripeti monter je že izgubil zavest in omahnil. Med nehom in zemljo visečega sta držali žici in rešili pas.

Ko so v transformatorski postaji izklopili tok, sta žici popustili in Pogačnik je obvisel na pasu. Medtem so se hiteli na pomoč ljudje iz okoliških hiš. Dolgo lestvo je bil prinesel Bizjak, mlinar iz Most in se povzpelo do ponesrečenca. Odpel mu je plezalke in pas ter monterja v veliki nevarnosti za oba previdno ponesel na zemljo. Na kraj neizgode je prišel zdravnik dr. Gantar iz Radovljice, in nudil Pogačniku prvo pomoč in mu obvezal od elektrike močno ožgane roke. Zdravnik se je čudil, kako je mogel Pogačnik ostati živ, ko je vendar tok 380 voltov že šel skozenj najmanj 10 minut. Mladi monter, ima gotovo zelo zdravo kri, bo kmalu okrevaj. Priporočajo, da ga je bilo pošteno pretreslo.

Iz Celja

• Preskrba prebivalstva s premogom. Mestno poglavarstvo v Celju razglašajo: Zaradi visokih cen in pomanjkanja drv za krujavo se priporoča prebivalstvu, da se preskrbi z velenjskim premogom, ki je po svoji kurilni vrednosti boljši in cenejši od drv. Mestna občina obenem prosi direkcijo državnega rudnika v Velenju, da bi v največji meri ugodila naročilom.

• V 11. kolu spominskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja Šahovski klub Gabejce, so bili v torek zvečer doseženi naslednji rezultati: Slimšek : Ahlik 1:0, Esih : Hajsinger 1:0, Murnik : Golja 1:0, Habensuš : Rajšek 1:0, E. Csörgő : F. Schneider 1:0, Verčkovnik : J. Schneider 0:1, E. Csörgő : Domanjko 1:0. Partiji Regner : Medved in Fukmajster : Fajš sta bili prekinjeni. Prekinjena partija F. Csörgő : Slimšek 1:0. Po 11. kolu vodi Franc Csörgő z 11 točkami.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

— **Uršulin sejem v Celju.** V ponedeljek 21. t. m. bo v Celju, kakor običajno vsako leto, živilski in kramarski sejem.

— **Slogovni pravnik.** Pravni del študij ske knjižnice je v glavnem že urejen. Prosnje za izposojanje pošljite knjižničarju na naslov: Branivoj Majcen, Ljubljana, Can karjevo nabrežje 15-11 do nedelje 13. t. m. V prošnji naj vsak prosilec navede, kate re knjige in skripta želi, kakor tudi termin, do katerega bo knjige potreboval. Izdajanje knjig bo v soboto 19. t. m. pri knjižničarju.

— **Pekovski kruh.** Nekateri pekovski mojstri trdijo, da se ljudski kruh ne drži več ko dva dneva, ker se potem pojavi v njem svrž. Imeli pa smo priliko ugotoviti, da je bil kruh, ki je bil pečen v petek, še včeraj, v sredo docela užiten in brez svrž. S tem je tudi dokazano, da je nočno de lo v pekarnah zares docela nepotrebno. Ljudski kruh je ob pravilni pripravi in do brem shranjevanju na hladnem več dni užiten.

— **Pod vozom.** V torek se je zvrnil na 26-letnega mizarjskega pomočnika Avgusta Lesjaka iz Levca pri Celju tovorni voz in mu zlomil leve nogo pod kolenom. Lesja ka so prepeljali v celjsko bolnišnico.

— **Nesreča s patrono.** V torek je našel 16-letni posestnik sin Maks Knez z Ostrožnega v gozdu patrono in začel tolči po njej. Patrona je eksplodirala ter razme sarila fantu prste na levi roki in ga poško dovala po levem stegnu. Knez se zdravi v celjski bolnišnici.

— **Do drevi je še čas,** da si nabavite srečke drž. razredne loterije v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

— **Iz gledališke pisarne.** Ker bo otvori tav nove gledališke sezone šele v soboto 12. t. m., je še zmerom prilika, da si za gurniste abonama, ki omogoča pod zelo ugod niimi pogoji obisk vseh na novo nastajajo nih del v sezoni.

— **Mojstrska izpitna predavanja v Ma riboru.** Tukajšnja poslovilnica Zavoda za pospeševanje obrta zbornice TOI priredi v kratkem mojstrska izpitna predavanja. In teresenti naj se prijavijo v pisarni poslo valnice v Vetrinjski ulici 11 med dopoldan skimi uradnimi urami, kjer se dobijo na daljnja pojasnila.

— **Ga. M. Luknarjeva — prvakinja te zenške streške družine.** Ob priliki nedelj ske ostrostranske tekme najboljših tezen skih strelcev in 4 gostov so dosegli od 100 dosegljivih točk: Ribič 72, ga. M. Luk narjeva 69, S. Vovod 68, M. Jurkovič 66, Živ kovič 66, Fr. Vovod 62, D. Cotic 56, M. Breznik 56, Franjo Luknar 55, V. Cotic 54, A. Bajec 53, Fr. Nemec 51. Dame na ma lokalijski puški od 100 dosegljivih točk: Marija Luknarjeva 53, Henrika Sinčeva 68, Milijana Luknarjeva 52. Razglas uspehov in razdelitev nagrad bo v soboto zvečer v Fe lličevi dvorani. Kakor kažejo rezultati, si je učiteljica soproga ga. Luknarjeva zaslu gurala prvenstvo.

— **Šahovske novice.** Po predstoječnem 7. kolu šahovskega tekmovanja v organi zaciji šahovske sekcije SK Železničarja je stanje sledeče: Dasko 5, Marvin 4, Regor šek 3 in pol (1), prof. Stupanj 3 (1), Maro ti 2 in pol (3), Breš 2 (3), Ketiš 2 (2), Bien 1 in pol (2), Babič 1 (2), Čertalič 1, Nosan 1 (2). Prihodnje kolo bo drevi.

— **Zalna cerkvena opravila** so bila več raj dopolnje v mariborskih cerkvah raznih verzijpovedi o priliki šeste obletnice tra gine in mučeniške smrti kralja Aleksan dra I. Zedinitelja. Cerkvenim opravilom so prisostvovali predstavniki naših vojaških in civilnih oblastev, šefi uradov in raznih ustanov ter zavodov in predstavnikov nacio nalnih organizacij. Škoči je bila v Sekal skem domu komemoracija mariborskega in okoliškega sokolstva, v Narodnem domu pa komemoracija narodnih železničarjev, ki jo je organizirala tukajšnja podružnica UJNZB. Maribor je dostojno izprizcal svojo hvalostno in zvestoto velikemu pokojne mu kralju.

— **V Ameriko . . .** Znan mariborski industrijec se je nedavno s svojo družino preselil iz Maribora ter odpotoval v New York.

— **Maksimaranane cene za drva.** Za po dročje vseh občin sreza Maribor levi breg izvzemski občine Košaki, Kamnica in St. Ilj določa sresko načelstvo v veljavnosti 12. oktobra sledeče najvišje cene za pro storni meter drv: za bukovce cepanice I. 125 din, II. 115, III. 105. Za okroglice cepilne je cena 10 din nižje, za okroglice necepljene in odpadke na žagah 30 din ceneje, za bukovce panje in sečnice 40% ceneje. Za druga drva se določajo cene v odstotkih cen bukovih drv: gabrova 105%, lipova 95%, jesenova 92%, borova in smrekova 90%, hrastova in cerova 87%, jelševa 65%, topo lova in vrbova 50%. V cenah so vključeni nakladalni, izkladalni in prevozni stroški. Za kamniško in košakiško občino: bukovce cepanice I. 135, II. 125, III. 115 din. Stroški žaganja ne smejo presegati 12 din. Za ob čino St. Ilj fr. vagon, postavljen na posta jo št. Ilj v Slov. gor.: I. 135, II. 125, III. 115. Pri stroških za postavitev drv na dom kupca je dovoljeno tukaj zaračunati 25 din za prostorni meter.

— **Študentska občinska uprava** poziva vse v občino občine stanujoče rezervne podnarednike, ki so se udeležili bojev za osvobodjenje, da se čim prej prijavijo zara di napredovanja v čin rezervnega naredni ka.

— **Ukrajneda cerkvena miza v Usnjars ki ulici.** Pri hiši št. 18 v Usnjarski ulici ob Dravi so našli včeraj zjutraj odtrgano cerkveno mizico s pritrjenim nabiralnikom, ki je bil izprazen. Ugotovili so, da je bi lo oboje odneseno iz francišanske cerkve. Koliko je bilo drobiža ukradenega, ni zna no.

— **Kavaleri.** 17letno posestnikovo hčer ko Pavlo Finžgarjevo od Sv. Križa nad Mariborom so prepeljali v mariborsko bol nišnico zaradi obutnih poškodb na prstih. Poškodbe izvirajo od kamenja, ki ga je za lučal proti njej neki posestniški sin. Fant bo moral sedaj zaradi svojega čudnega »kavalerstva« zagovarjati pred oblastvi.

— **Energični ženski.** V Zgornji Bistrici je neki Jože Flis razgrajal ponoči pred stanovanjem Ane Pilberškove, ki jo je še zmerjal. Ker ni bilo to prvič, je Pilberško va, ki je že bila v postelji, vstala in šla ven. Zgrabila je nemirneža za vrat in ga s takšno silo vrgla na tla, da se je Flis zaka tal po dvorišču kakor smog in da se je moral zaradi poškodb zateči v bolnišnico. Pil berškove gotovo ne bo več ponoči vzmernjal. — V Pulkovi gostilni na Tezmem je bil med gosti tudi neki možki, ki se je delal, ko da pri mizi dremle. Ko so gostje odšli in je domača hčerka štela izkupiček, pa je nenadoma planil proti njej in ji hotel odvze ti denar. Možakar pa je slabo natelet, ker ni bil poučen, da je Pulkova hčerka znana

kot zelo energično in močno dekle. Pokaza la je roparju svojo moč, nakar jo je ucvrl v noč. K Pulkovim ga menda ne bo več. Jukova si je njegov obraz dobro zapomni la in so mu orožniki šli na sledu.

— **Kolovodja slovenjgoriških streho valcev zajet.** Orožnikom se je posrečilo, da so v Brengovi v znanem shajališču tatini

sikh zlikovcev zajeli kolovodjo tatinske družine, ki je vlamjala in kradla po slo venjgoriških domačinah. Je to zloglasni Karol Kostrevec, ki je šele nedavno prišel iz tukajšnje jetnišnice. Pri njem so našli 630 din. Po zaslišanju bo moral spet za zamrežena okna.

Gospodarstvo

Konferenca trgovinsko-industrijskih zbornic v Novem Sadu

Kakor smo že poročali, se je v ponedel jek pričela v Novem Sadu konferenca trgovinsko-industrijskih zbornic, ki ji je predsedoval predsednik novosadske Zbor nice za TOI g. Jovan Culum. Konferenca se je končala v torek, o njenih sklepih pa bo še izdelana posebna spomenica, ki bo predložena kraljevski vladi.

Predstavniki posameznih zbornic so imeli na konferenci priliko pobiti z me rodnajne strani podrobna pojasnila o na merah merodajnih krogov glede predvi denih novih uredb gospodarskega zna čaja. Pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović in ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanić sta predstavnikom zbornic podala zanimiva pojasnila o najvažnejših aktualnih vpra šanjih, zlasti glede odkupa pšenice, oskrbe prebivalstva deficitnih krajev z moko in pšenico, glede oskrbe prebivalstva z drvi mi in oskrbe industrije z najvažnejšimi surovinami, predvsem z bombažem, pre mogom, kožami in usnjem, tolačmi, vol no, parafinom, nafto in bencinom, gumi jem in kavčukom, juto, starim železom, kavo, rižem in oljem.

V zvezi z reorganizacijo naše zunan je trgovine v smislu uredbe o kontroli zua nje trgovine je ravnatelj direkcije za zu njo trgovino dr. Bičanić pojasnil bodoče naloge izvoznih in uvoznih zajednic, ki so predvidene v tej uredbi. Poudaril je med

drugim, da je treba obsežno reformo naše zunanje trgovine v smislu te uredbe izvr šiti v sodelovanju z zainteresiranimi go spodarskimi organizacijami.

Konferenca se je nato podrobno bavila z vprašanjem cen v nadrobni trgovini in z vprašanjem dopustnih zalog. V zvezi s tolmačenjem predpisov, ki se nanašajo na reguliranje cen in na pobijanje dragin je, je konferenca ugotovila, da oblastva v posameznih krajih naše države različno tolmačijo te predpise, zlasti predpise o kopičenju blaga in o ugotovitvi cen in zaslužkov. Tudi različna sodna praksa ustvarja motnje in neorientiranost v tr govinu ter ovira gospodarsko delavnost. Kon ferenca se je podrobno bavila z vpraša njem enakomerne razdelitve blaga na po trošnike in o ukrepih, ki so potrebni, da se pri današnjem pomanjkanju blaga onemogoči kopičenje blaga v spekulativne svrhe pri potrošnikih. V tej zvezi je kon ferenca razpravljala tudi o nameravanih mestnih aprovizacijah in o oskrbi mest nega prebivalstva na ustrezen in cenen način.

Po končani razpravi o gornjih vpraša njih je konferenca obravnavala načrt pravilnika o podpornem fondu za zborni ce pripadnike. Namen tega pravilnika je, da zbornice preskrbijo osiromašenim biv šim pripadnikom zbornic in njihovim ro dninamčasne in redne podpore.

Ustanovitev banovinskega prehranjevalnega zavoda

V »Službenem listu« dravske banovine od 9. t. m. je objavljena odredba o usta novitvi banovinskega prehranjevalnega za voda v Ljubljani, ki jo je izdal ban dr. Natlačen na podlagi § 19. zakona o banski upravi in z odobritvijo notranjega mi nistra od 24. septembra t. l. Odredba se glasi:

Zaradi enotne organizacije in izvedbe poslov za preskrbo prebivalstva z ži vljenjskimi potrebščinami v dravski bano vini se kot sestavni del banske uprave ustanavlja banovinski prehranjevalni za vod s sedežem v Ljubljani. Zavod je sa mostojna pravna oseba, protokoliрана pri trgovinskem sodišču v Ljubljani, in je neposredno podrejen banu.

Ban more po zaslišanju vodje zavoda v važnejših gospodarskih središčih, v me stih in na deželi, ustanoviti podružnice zavoda, ki jim pri tej priliki določi tudi območje. Podružnice so samostojne prav ne osebe, protokoliране pri pristojnem trgovinskem sodišču. One vrše svoje po sle samostojno pod nadzorstvom banovins kega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani.

Poslovanje prehranjevalnega zavoda in njegovih podružnic se vrši po trgovskih načelih. Izdatki morajo biti pokriti z do hodki. Morebitni presežki se morajo upo rabiti za prehrano eksistentno ogroženih slojev prebivalstva. Morebitne primanj kljaje podružnic pokriva banovinski pre hranjevalni zavod, morebitni primanj kljaj prehranjevalnega zavoda pa krije banovina.

Podrobnejša določila o ureditvi in na logah zavoda in podružnic izda v last nem področju ban s statutom. Ta odredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Službenem listu«.

Statut o poslovanju banovinskega preha njevalnega zavoda v Ljubljani

Istočasno z gornjo odredbo objavlja »Službeni list« tudi statut o poslovanju banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani, ki ga je izdal ban v smislu gor nje odredbe. Statut določa v glavnem na sledeče:

Prehranjevalni zavod ima te naloge: 1) nabavlja živiljske potrebščine za po trebe prebivalstva dravske banovine; 2) skrbi, da se nabavljeno blago po potrebi pravilno in predpisno predela in vskla diši; 3) skrbi, da se razpoložljive zaloge porazdeli za potrošnje prebivalstva po preskrbovalnih načrtih, ki jih izdaja ban; 4) oskrbuje dobavo odvečnih količin ži vljenjskih potrebščin za izvoz. Ban more zavodu po potrebi poveriti tudi druge naloge.

Zavod je neposredno podrejen banu. Po odredbi bana sme zavod za posamezne posle, ki po svoji naravi zahtevajo ločeno poslovanje, osnovati ločene poslovne sku pine, ki pa ostanejo sestavni del zavoda. Z odobrenjem bana sme po potrebi usta noviti podružnice ali poslovalnice za do ločene okoliše, ki izvršujejo kot opolno močenci zavoda za te okoliše vse ali pa le nekatere od gori navedenih nalog.

Prehranjevalni zavod odloča predvsem: 1) o vprašanjih organizacije svoje službe, zlasti o načelih in navodilih za notran je poslovanje podružnic in poslovalnic; 2) o nabavi in razdelitvi živiljenjskih potreb ščin v skladu z banovinskimi preskrbo valnimi načrti; 3) o enotni izvedbi nabav in določitvi enotnih pogojev za dobave, predelave in vskladiščenja; 4) o politiki cen v okviru banovinskih preskrbovalnih načrtov, kolikor cene niso uradno dolo čene; 5) o oskrbi poslovalnega kapitala in predkazu potrebnih obratnih kapitalov podružnicam in poslovalnicam; 6) o ce lotni kontroli v poslovnem in finančnem oziru; 7) o vodstvu potrebne statistike; 8) o potrebnih izravnavih blaga med posa meznimi okoliši, za katere obstoje podruž nice ali poslovalnice, v skladu z banovin skimi preskrbovalnimi načrti.

Zavodu načeljuje predsednik, ki ga v primeru zadržanosti nadomešča podpred sednik. Predsednika in podpredsednika imenuje in razrešuje ban. Predsednik vodi vse poslovanje in zastopa zavod na zuna j, predseduje sejam gospodarskega sosveta in sklicuje seje ter izdaja po odobrenju bana natančnejše splošne odredbe za po slovanje zavoda, njegovih podružnic in

poslovalnic. Predsednik in podpredsednik položita zaobljubo v roke bana.

Prehranjevalnemu zavodu je pridružen gospodarski svet, ki sestoji iz največ 10 članov, in sicer iz vrst potrošnikov, iz go spodarskih vrst in iz vrst strokovnjakov. Člane sosveta imenuje ban. Njegove se je sklicije predsednik zavoda. Svet oddaja mnenja o stavljenih vprašanjih bana ali predsednika zavoda o splošnem poslovan ju zavoda in prehranjevalne službe. V vseh teh vprašanjih sme svet tudi sa mostojno staviti predloge. Članstvo v so svetu je častno, zunanjim članom pa se povrne stroški.

Potrebno upravno in trgovinsko ura dništvo zavoda, njegovih podružnic in po družnic in poslovalnic imenuje ban po zaslišanju predsednika zavoda. Vodilnim uradnikom podeli ban po potrebi pro kuro po zaslišanju predsednika zavoda.

Podružnice poslujejo po predpisih in odredbah zavoda. Vodja podružnice, ki ga imenuje in razreši ban po zaslišanju predsednika zavoda, je opolnomočen po slovodja prehranjevalnega zavoda in je temu odgovoren za redno poslovanje. Zavod podpisuje svojo tvrdko tako, da se poleg napisanega, odtisnjena ali ti skanega besedila tvrdke podpišeta dva za podpis upravičena funkcionarja zavoda. Podpisovati so upravičeni predsednik in podpredsednik ter uradniki, ki jim je po deljena prokura. Če podpisje prokurist, mora biti sopodpisnik predsednik ali podpredsednik. Za podružnico (posloval nico) podpisje vodja podružnice kot po oblaščenec.

Začetni obratni kapital za opravljanje nalog oskrbi zavodu dravska banovina. Za tekoče poslovanje sme zavod po odo brenju bana najemati tudi kratkoročna posojila.

Zavod mora predlagati banu v odobri tev letni obračun, račun izgube in do bička ter poslovno poročilo za preteklo leto najkasneje do konca mesca januarja. Na zahtevo mora zavod te račune in po slovno poročilo o stanju poslov predlo žiti banu tudi med letom.

Če preneha potreba po obstoju preha njevalnega zavoda, odloči ban o razpustu. Iz premoženja zavoda in podružnic se po tem krijejo predvsem zavodove obvezno sti. Eventualni presežek gre v korist ba novine, ki tudi krije eventualni primanj kljaj.

Državni dohodki v avgustu

Po najnovejših uradnih podatkih so znašali v avgustu vsi državni dohodki 1306 milijonov din, t. j. za 165 milijonov din ali za 24,5 več nego lani; pri tem pa je treba upoštevati, da v letošnjih dohodkih niso upoštevani oni dohodki, ki so prenešeni na banovino Hrvatsko. Zato je naraščanje dohodkov v primeri z lanskim letom v resnici še večje. Na drugi strani pa je treba upoštevati, da se je donos neposrednih davkov zmanjšal, ker je bilo letos vplačilo prvega obroka zemljarine odloženo do 15. oktobra.

Dohodki od splošnih neposrednih dav kov so znašali zaradi odloženega plačila zemljarine le 180 milijonov din; k temu je treba prišteti okrog 40 milijonov do hodkov, ki so prenešeni na banovino Hr vatsko, kar bi dalo skupaj 220 milijonov (lani so znašali vsi dohodki od neposred nih davkov skupaj z dohodki, ki pripa dajo sedaj banovini Hrvatski 250 milijo nov din).

Dohodki od posebnih davkov (poslovni davek) so dosegli letos v avgustu 104 mi ljione din (lani 72) in dohodki od trošarin 111 milijonov (lani 72). Na takšah je drž ava pobrala 125 milijonov, banovina Hr vatska pa vrhu tega še okrog 15 milijo nov, medtem ko so lani vsi dohodki od tak s znašali 106 milijonov. Carinski do hodki so navzlic skrajnemu uvozu ostali na lanski višini in so znašali 92,7 milijona din (lani 92,2). Monopolski dohodki pa so narasli na 235 milijonov din (lani 198). Znatno so narasli tudi dohodki od želez nic, namreč na 317 milijonov, medtem ko so lani v avgustu znašali 232 milijonov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Gospodarske vesti

— **Aprovizacije industrijskih podjetij.** Poročali smo že o predvideni ustanovitvi mestnih in industrijskih aprovizacij. Po najnovejših vesteh iz Beograda je predvi dena ustanovitev industrijskih aprovizacij na ta način, da bodo morala vsa privatna podjetja, ki zaposlujejo več nego 50 delav cev, ustanoviti aprovizacije v obliki kom zunih zadrug. Te komzunne zadruge bi imele nalogo oskrbovati delavce in name ščenje dotičnega podjetja z najnujnejšimi živiljskimi potrebščinami, in sicer s krušno moko, mastjo, oljem, sladkorjem, krompirjem, fižolom, drvmi in premogom. Ti industrijski konzumi bi bili tesno pove zani z občinskimi aprovizacijami in z di rekcijsko za prehrano, kupovali pa bi lahko blago na tržišču (od tvornic in veletrgov cev), prodajali pa bi blago le z minimal nim pribitkom za kritje režijskih stroškov. Obratna sredstva bi morala dati na razpo lago podjetja.

— **Poostreitev predpisov za uvoz vina lastnega pridelka v Ljubljano.** Z odločbo fi nančnega ministarstva je potrjen sklep mestnega sveta ljubljanskega z dne 11. ju lija t. l. o spremembi predpisov glede tro šarine prestege uvoza vina lastnega pridel ka. Po spremenjenem besedilu točke 6. pripomb k tarifi za mestno trošarino-uvoz nino se znatno znižajo količine vina, ki ga lahko uvozijo lastniki vinogradnikov iz lastnega vinograda brez plačila trošarine. Odslej bodo smeli lastniki vinogradov uvo ziti iz lastnega vinograda brez plačila mestne trošarine za lastno porabo do 4 pre ko 18 let starih družinskih članov 150 li trov na leto (doslej 400), do 8 družinskih članov 200 l (doslej 600), do 12 družinskih članov 250 l (doslej 1000) in nad 12 družinskih članov 300 l (doslej 1000). Iz last nega pridelka proizvedena količina žganja, ki se sme uvoziti v mesto za lastno porabo brez plačila trošarine, znaša do 5 družin skih članov 5 hektolitriških stopenj (doslej 25), do 10 članov 10 hektolitriških stopenj (doslej 50), nad 10 članov pa 15 hektolitri škkih stopenj (doslej 75).

— **Vprašanje ustanovitve sladkorne tvr nice v banovini Hrvatski.** Iz Zagreba poro čajo, da obstoja na merodajnih mestih načrt, po katerem naj bi se za oskrbo ba novine Hrvatske s sladkorjem ustanovila še ena tvornica sladkorja. Predlog gre za tem, da bi tvornico zgradil »Pogoda« za svoj račun, in sicer nekeje v Podravini, verjetno v Bjelovaru. Neka uvozna tvrdka je pred lo žila že informativno ponudbo za nabavo strojev in ostalih naprav. Baje je s tem v zvezi sklican za 19. t. m. izredni občni zbor »Pogoda«.

— **Dobave.** Direkcija drž. rudnika Vele nje sprejema do 14. oktobra ponudbe za do bavo portlandskega cementa, stršne lepen ke, katrana in plošnatil pil, do 21. oktobra za dobavo zimskih plaščev, čepic in roka vic, oklopnih kablov, ročnih vrtnalnih strojev, brezvičnih kovanich cevi, betonskega že leza, klotenih sklad, ventilov, tesnil, elek tričnih vočev, jeklenih žičnih vrvi, pocin kane pločevine, prenapetostnih odvajalcev ter smrekovega ali borovega jamskega le sa. Komanda podvodnega orožja v Kumbo ru sprejema do 14. oktobra ponudbe za do bavo vazelina, konsistentne masti, kavstič ne sode, parafina, voska, sidola in smirko vega platna, do 15. oktobra za dobavo ma nometrov, do 16. oktobra za dobavo lanene ga firneža, svinčene minija, raznih čopičev in ščetk, solne kisline in barv, do 18. oktobra pa za dobavo diferencialnih kolo turnikov. Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 17. oktobra ponudbe za dobavo ležajev za vagonete, lesenih so dov ter lanenega sukanca.

Borze

9. oktobra

Na zagrebški borzi so se grški boni da nes povzpeli na 65. medtem ko so se v Beogradu trgovali po 64,95. Tečaj na svobodnem trgu so ostali nespremenjeni in se ravna jo tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bi

Nemška revija o stališču Rusije

Oktobrski zvezek znane revije »Berlin Rom-Tokio«, ki že od leta 1938 dalje za stopa novo zvezo med Nemčijo, Italijo in Japonsko, kakor je bila tedaj sklenjena v okviru tako zvanega protikomunističnega pakta, objavlja članek o pomenu berlinske ga trojnega pakta z dne 27. septembra t. l. ter opozarja v tej zvezi na stališče do Ru sije:

»Tudi o berlinskem trojnem paktu se je začel iz vrst demokracij divji manever na pačnega tolmačenja. Najbolj nemogoča ver zija je bila trditve, da kaže paket protiso vjetsko tendenco. Opajali so se na zunaj z mislijo, da je ta pakt napreren proti Ru siji in da je nagib za njegovo sklenitev bila disharmonija med Rusijo in Nemčijo. . . V Washingtonu, a tudi v mnogih prestolnicah starega sveta bi morali razumeti, da Ri bentropovi sporazumi bolje kaže kakor pa oni demokratskih odposlancev. Pred troj nim paktom je Nemčija podpisala moskov

lo za Vojno škodo pri mlačni tendenci do vpraševanje po 441 (v Beogradu promet po 440,50). Tudi v ostalih državah vred notah ni bilo zaključkov, pač pa je bil zabeležen promet v delnicah Sečerane Osijek po 225.

DEVJE

Ljubljana, Oficialni tečaj: London 177,49 — 180,69, New York 4425 — 4485, Curih 1027,22 — 1037,22. Tečaj na svobodnem trgu: London 219,73 — 222,93, New York 5480 — 5520, Curih 1269,35 — 1279,35.

Curih. Beograd 10, Pariz 9,90, London 16,90, New York 431,50, Milan 20,7750, Ma drid 40, Berlin 172,75, Stockholm 102,87, Budimpešta 85,625, Atene 3,00, Carigrad 2,80, Bukarešta 2,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 441 den., 4% agrarne 51,50 den., 4% se verne agrarne 51,50 den., 6% begluške 78 bl., 6% dalm. agrarne 71 bl., 6% šumske 70 bl., 7% stabiliz. 92 den., 7% invest. 97 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 94,50 den., 8% Blair 99,50 bl.; delnice: PAB 192 den., Trbovelska 325 — 345, Gutmann 50 bl., Sečerana Osijek 225 — 300 (225), Sečerana Veliki Bečkerek 600 den., Oceania 650 den., Jadranska 280 den., Beograd. Vojna škoda 440,50 — 441,50 (440,50), 4% severne agrarne 52 den., 6% begluške 76,50 — 77,50, 6% dalm. agrarne 69,25 — 69,50 (69,25), 6% šumske 69 den., 7% invest. 99,50 den., 7% Blair 95,50 den., 8% Blair 99,50 den., Narodna banka 6650 bl., PAB 192,50 — 193,50.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 9. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 82, za maj 81, za julij 77,375; koruza: za dec. 58,25, za maj 59,375 za julij 59,50.

+ Winnipeg, 9. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 70,375, za maj 71,75, za julij 76.

+ Novosadska blagovna borza (9. t. m.). Tendence nespremenjena. Pše nica: za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. Oves: baški, sremski 310 — 312,50. Rž: baška 327,50 — 330; ban. 325 — 327,50. Jecmen: baški in sremski 350 — 352,50; pomladni 412,50 — 417,50. Kuruza: baška 340 — 342,50. Moka: franko mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in vrec: »0gr« in »0gr« 723; krušna moka 358. Otrobi: franko mlin brez skupnega davka in vrec: 180. Fižol: baški in sremski beli brez vrec 405 — 407,50.

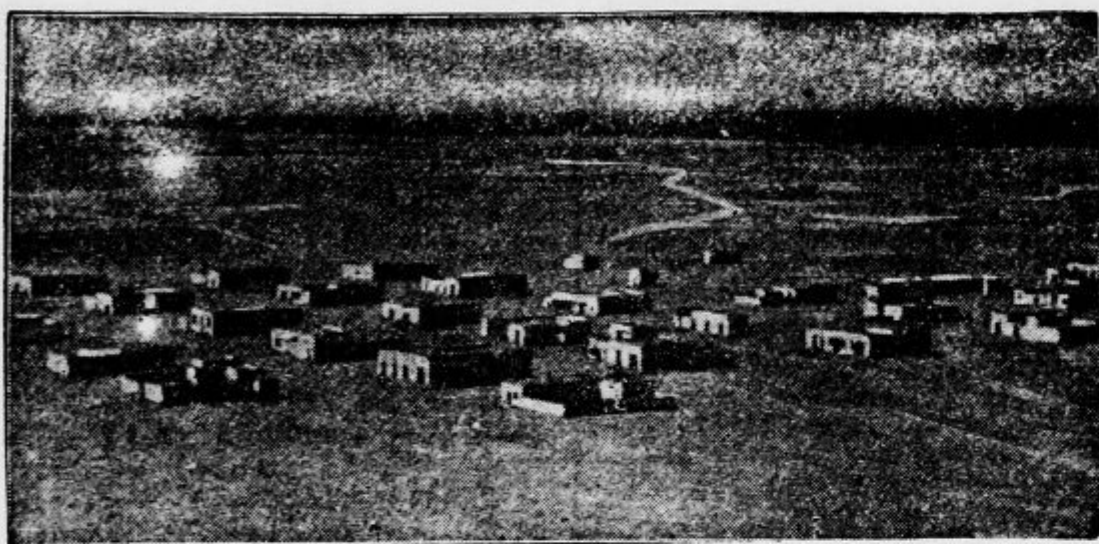
ZIVINA

+ Mariborski živilski sejem 8. oktobra: Prignanih je bilo 531 glav, in sicer 4 ko nji, 20 bikov, 116 volov, 385 krav in 6 telet. Prodanih je bilo 345 glav. Cene so bile na sledeče: Debeli voli 8 do 9,25 din, polde bel 6,75 do 8, plemenski 7,50 do 9, bikl za klanje 6 do 7,75, klavne krave debele 7 do 8, plemenske 5,50 do 7, krave kloba sarice 5 do 6, krave molznice 6 do 8, breje krave 6 do 7,50, mlada živina 7,50 do 9, teleta 7,50 do 10 din za kg žive teže.

+ Živilski sejem v Novem mestu. Na novomeški živilski sejem je bilo v ponedeljek prignanih 350 volov, 167 krav, 54 juncev in 45 junic, prašičev pa rekordno število 2328 glav. Na sejmu, ki je bil prav živahen, so se prodajali lepi voli po 8 do 9 din za kg žive teže. Prašiči za rejo so se dobili od 300 do 500 din za par, večji za pitanje pa so se prodajali po 14 din za kg žive teže. V denar so spravili največ pra šičev, za katere je bilo veliko povpraševan je. Prodano pa je bilo nad polovico tudi goveje živine.

SOKOL

Pogled na Sidi el Barani

oporišče v Afriki, ki je zdaj v posesti italijanske vojske

Pomen Birme

Dežela, preko katere bo dobival Čangkajšek orožje

Odnosaji med Veliko Britanijo in Japonijo so se v zadnjih dneh ponovno zaostri. Anglija se je odločila, da dokaže svojo naklonjenost Kitajski s tem, da je najavila odprtje ceste preko Birme. Ta cesta je važna zategadelj, ker nudi edino možnost za prekrbo Čangkajškove vojske z orožjem.

Birma ali Burma je dežela v Britanski Indiji ter meji na Siam. Francosko Indokino, Kitajsko in Tibet. Prostornost tega ozemlja je velika. Ima namreč 597.849 kvadratnih km površine in je torej dvakrat tolikšna kakor Jugoslavija in Bolgarija skupaj. Na tem ozemlju pa živi samo 15 milijonov ljudi, do rasni pripadnosti Mongolov in Malajcev. Birmanska kultura je pod vplivom Kitajske in Indije, v verskem pogledu pa so Birmanci večinoma budisti. Kristjanov je med njimi komaj dober milijon.

Preteklost Birme je zelo burna. V začetku 19. stoletja so nastali incidenti na meji Britanske Indije. Ponavljali so se vse do l. 1826, ko so Angličani osvojili deželo Arakan in Tenazerin. Toda šele l. 1885, ko je bil odstranjen zdražbar Thibet, poslednji vladar Birme, je napočila doba miru. Birma je bila tedaj priključena indijski cesarstvu.

Prestolnica Birme je bila prej Mandalaj, zdaj pa je Rangoon. To je velenost s 400.000 prebivalci. Leži ob izlivu istoimene reke. Angličani so ga zasedli l. 1852 in posiljal je mesto vzcvetelo zlasti v pogledu trgovine. Rangoon je velika luka ter ima v Indiji poleg Kalkute in Bombaya največji promet. Birma vlada v imenu indijskega podkralja poseben guverner, ozemlje Birme pa obsega osem velikih upravnih področij.

Možganski trust na Angleškem

Iz Londona poročajo uradno, da organizira angleška vlada poseben »možganski trust«, ki se bo bavil s proučevanjem vseh znanstvenih ugotovitev, ki bi jih bilo mogoče izkoristiti za vojno. Ta odbor sestoji iz pol tuceta znamenitih angleških učenjakov in mu bo dana naloga, da dobi nadaljnje pripomočke za totalno vojno proti Nemčiji in Italiji.

Njegovi člani so sir William Bragg, predsednik kraljeve znanstvene družbe, dr. Appleton, tajnik oddelka za znanstveno industrijsko raziskavanje, sir Edward Melland, tajnik medicinskega znanstvenega sveta, Hill, tajnik kraljeve znanstvene družbe, sir Edwin Butler, tajnik poljedelskega znanstvenega sveta in Egerton, tajnik biološke skupine kraljeve znanstvene družbe.

Ciklon porušil kino

Nenavadno silen ciklon je divjal te dni v ozemlju ob izlivu reke La Plate v Južni Ameriki. Monteideo v Buenos Airesu imata že nekoliko dni silovite nalive, ki ustavljajo promet in prinašajo zmešnjavo v vsakdanje življenje. V Monteideu se je zavoljo nalive med predstavo vdrla streha nekega kinematografa in nato še pod. Gledalci so padli v podzemeljski prostor, v katerem je bila neka umetniška razstava. Gasilci so potegnili izpod ruševin 6 mrtvih in 22 ranjenih, vendar bo število žrtev gotovo še večje. V vasi General Villegas v provinci Buenos Aires je vihar porušil nekoliko hiš, štiri osebe so bile ubite, 30 jih je pa ranjenih. Reke ob izlivu La Plate so močno narasle in povzročajo poplave.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Londonski gasilci na delu

Neka bomba je padla v angleško trgovino v Londonu in je povzročila požar. Gasilci so ob vsakem takšnem dogodku takoj na mestu, da pogasijo ogenj.

Nov način zatamnjevanja

Zanimivo novost v zatamnjevanju so preizkusili zadnje dni v Rimu. Na podlagi rezultatov tega poskusa bodo italijanska mesta v bodoče zatamnjevali ne z modrimi, ampak z belimi svetilkami in s tokom, ki bo za polovico slabši od sedanjega. Ta sistem omogoča enakomerno širokno svetlobo, med tem ko so se izkazale modre svetilke za nepraktične. Iz višine so bile namreč kljub zatamnjenim ulicam vidne, kar so ugotovili s posebnimi opazovanji.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je švedska vlada odredila racionalizacijo svinjskega mesa, katerega dobi lahko vsaka oseba največ 200 g na teden; da so v Rumuniji lansko leto zasejali 30.000 ha površine z bombažem; da stoji grška vlada pred težko odločitvijo, če naj dopusti še nadalje neomejeno rejo koz ali pa če naj podvzame ukrepe, da se ohranijo grški gozdovi, katere so kozo skoraj popolnoma ogrožile;

da je bila v zadnjih dneh vzpostavljena redna železniška zveza med Italijo in Španijo;

da je padel v nemško-francoski vojni letalec Jaubert, rezervni kapetan, znani, francoski skladatelj modernistične smeri; da so nemške zasebne oblasti v Parizu obnovile pariško radio oddajno postajo, ki so jo Francozi pred odhodom iz prestolnice uničili;

da je v Londonu začasno prenovljeno graditi luksuzna bivaljša;

da bo v nedeljo prvič govorila po radiu angleška prestolonaslednica, princesa Elizabeth. Njen govor bodo prenašale vse postaje britanskega imperija;

da so v Zedinjenih državah začeli sestavljati seznam volilcev za predsedniške volitve;

da se vrši v Moskvi te dni vsesrski kongres gledaliških igralcev, slikarjev in režiserjev;

da je prošle dni obhajala Olga Knipper-Cehova, članica Hudožestvenega teatra 70-letnico rojstva;

da je bila 35letna Tolstova - Pariskaja promovirana za prvo doktorico veterinarskih znanosti v Rusiji.

Sovjeti in Anglija

Prvič izza podpisa nemško-ruske pogodbe objavljajo ruski listi te dni povoljne članke o položaju v Angliji. Očividno ruske dopisne agencije »Tass« poročajo, da je Anglija izredno dobro oborožena proti letalskim napadom. Angleško letalstvo je po njegovi sodbi zelo močno, disciplinirano in Angličani na je naravnost občudovanja vredna. Angleška vojska je z vsemi potrebščinami izborna preskrbljena.

Maršal Göring na fronti

ob Kanalu, odkoder vzletajo nemški letalci proti Angliji

Jubilej četvorčkov

Dva brata in dve sestri slavijo šestdesetletnico rojstva

Dne 26. septembra 1880 je Švicarka Gehri iz Bürena povila četvorčke, ki so pri krstu dobili imena: Oskar, Berta, Roza in Artur. Otroke je Gehrieva rodila v drugem zakonu s švicarskim peskarjem Charlesom Samuelom-Gehrijem.

Četvorčki, ki so bili takrat pravo čudo. Živijo še danes in so vsi pri najboljšem zdravju. Do petnaistega leta so ostali v domači oskrbi, potem so morali pogledati za kruhom. Oskar, ki ga smatralo četrto, ker je prišel med njimi prvi na svet, je dobil naziv »presvetli« in je danes železniški upokojenec v Curihu. Artur »najmlajši«, ker je ugledal luč sveta za bratom in sestrami, ima donosno brivno o in še danes se lahko pri njem obriješ. Oba

brata sta oženjena in imata družini, sestri pa sta ostali samici. Berta vodi neko gospodinjstvo. Roza, ki je pokazala lepo nadarjenost za jezik, pa je učiteljica na neki šoli v Curihu.

Gehriji ne ljubijo šuma in sveta ter žive diskretno ob strani velikih dogodkov. Reporterji, ki so obiskali Berto in Rozo, da bi dobili od njih kakšen intervju, niso nič opravili. Prav tako oba brata ne ljubita pozornost publike. Pač pa se bodo vsi štiri znašli na slavi, katerega bo pridelalo zdravniško društvo v Curihu. Ob tej priliki bo namreč slavljenec izročena publikacija, ki se tiče njih neposredno. Prof. Schlagenhaufen pripravila o četvorčkih obširen spis »Četvorčki Gehri in njihova rodbina«.

Na obvezovališču

Posnetek z obvezovališča neke nemške sanitetne kolone, kjer nudijo ranjenecem prvo pomoč

Z aerobalonom v višino 8300 m

Nov višinski rekord ruskega aeronavta

Ruski listi objavljajo izjavo aeronavta Roščina, ki je pred dnevi dosegel nov svetovni rekord višinskega poleta. Dvignil se je v višave z aerobalonom »USSR Vr-70«, ki ima 55 kubičnih metrov prostornine.

Graditelji tega balona so si na vse načine prizadevali, da bi kolikor mogoče zmanjšali balonsko težo, da bi mogel balon potem doseči čim večjo višino. To nalogo so izvršili z dograditvijo majhne gondole, ki je tehtala komaj osem kilogramov. Po startu je Roščin odvrnil še poslednji balast, toda šele potem, ko je dosegel višino 6000 m.

V višini 7000 m je topolmer kazal 29 stopinj pod ničlo. Navzlic temu, da je bil

zelo toplo oblečen, je Roščin začel čutil velik hlad. Brzina dvigovanja se je tedaj skrčila na dva metra v sekundi. V višini 8200 m se je Roščinu dozdevalo, da ga obkale čedalje bolj veže. Občutil je silovit pritisk zraka, zato se je jel spuščati proti zemlji, seveda šele potem, ko je dosegel, da je dosegel uspeh.

Službena komisija je po pristanku na tleh prekontrolirala barograf in je ugotovila, da se je balon dvignil v višino 8300 m, ne pa samo 8200 m, kakor je menil Roščin. Balon se je mudil v zraku 61 minut in je v tem času napravil ogromno pot 220 kilometrov.

Amerika je počastila švedskega izumitelja

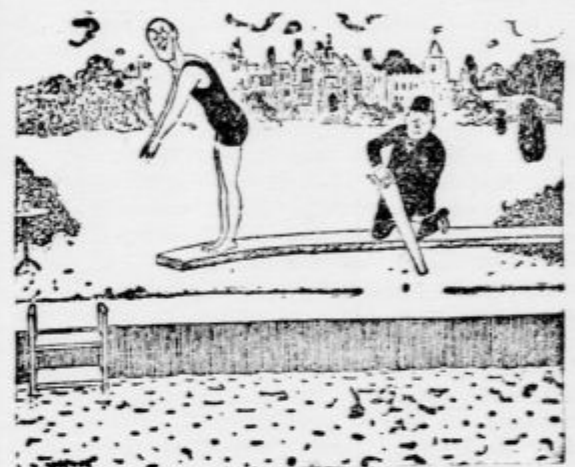
Ameriška vojna mornarica bo neki nov rušilec krstila z imenom »John Ericson«. S tem bo počastila spomin velikega švedskega izumitelja iz 19. stoletja, ki je večji del svojega življenja prebil v Zedinjenih državah. Ericson je med drugim zgradil tudi tip ladijskega vijaka. Njegovo, z ameriškega staljša najvažnejše delo je bilo splavu podobni topniški čoln »Monitor«. Ta ladja je imela veliko vlogo v borbah proti brodovju južnih držav v ameriški državljanski vojni.

NAMESTO ANEKDOTE

Filadelfija se donaha, da je najtišje mesto v Ameriki. Tam zasledujejo vsak hrup in celo življenje z največjo strogostjo. Kako tiha je Filadelfija, razlagajo Njujorčani prav radi s sledečo zgodbo:

Neki mož iz Filadelfije je vprašal nekega bankirja iz Wallstreeta: »Zakaj ne pridete nič k nam?« — »Bojim se,« je odgovoril Njujorčan. »Nekoč sem bil v Filadelfiji in prvo, kar me je srečalo, je bil ostril klic nekega policista, ki je dejal: »Arrestiraj vas bom, če v trenutku ne prenehate s tem groznim hrupom!« — »S kakšnim hrupom?« sem vprašal začuden. »Kaj ne slišite, da se vam veržica ure neprestano drgne ob gumb in da motite s tem vse ljudi v okolici pri popoldanskem spanju?« je dejal policist.

VSAK DAN ENA

Lord: »Nikar ne žagajte tako glasno, Hopkins, to me dela tako nervoznega!« (New Yorker.)

H. Adams

22

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman
12

Ta čas, ko je Peter govoril o detektivom o svojih ugrabiteljicah, so imele gospodične, ki se je iz razumljivega vzroka tako živo zanimal zanje, posvet na Karolininem stanovanju. Tri izmed zarotnic so bile navzoče, Judy Barrettova, Bunty Macrajevova in Karolina sama. Nancy je imela še opravka v Arkadskih dvoranah, a je morala vsak čas priti.

Zavesa na oknu je bila spuščena, da ne bi gospod Grey slučajno pogledal v sobo in jih opazil. Spoznal jih sicer ne bi bil, a slaba vest dela cloveka previdnega. Skozi reže ob straneh so videle preko dvorišča tja v njegovo stanovanje, ki je tako malo manjkalo, da ga niso bile z uspehom naskočile.

»Nič ne pomaga,« je rekla Karolina. »razbojniško življenje moram spet opustiti. Na nekaterih področjih nas bodo možki pač vedno prekašali.«

»Tega mi ni prav nič žal,« je dejala Judy. »Najbrže sem strahopetnica. Da se nam je naklep obnesel, ne bi imela nikoli več mirnega trenutka in mrzlica bi me stresla, ko bi le od daleč zagledala redarja.«

svoj plen ob cestnem jarku, ga nikakor ne reši kazni.«

»Kakšna kazen nas čaka?« je vprašala Bunty. »Mislim, da kakih deset let ječe. V mojem primeru bi to za dolgo časa rešilo vprašanje, kje in ob čem naj živim.«

»K meni prideš,« je rekla Judy. »S tem morava za zdaj še počakati,« je odvrnila Karolina, »da vidiva, kako se bo stvar razvijala. Najhuje je, da se zdim sama sebi tako umazana.«

»Se vedno jo peče vest zaradi milijonarja,« se je porogala Judy; »in kakšne lepe oči je imel!«

»Pa niti ne samo zaradi oči,« je rekla razbojniška glavarica. »Največ zaradi njegovega spodobnega vedenja in njegove ponudbe, da se zavzame za nas. Prav tako vesela sem kakor ve, da je stvar za nami.«

»Čudila bi se, če bi bilo tako,« je dejala Judy. »Zdaj izkuša gotovo dognati, kdo smo.«

»To že, a njegovo prizadevanje je jalovo. Tudi meni je tako dejal, vendar mislim, da se nam tega ni bati. Res pa je, da je nekam mučno stanovati tako blizu njega; davi sem brzojavila Dafni Summersovi, ali ne bi mogla že dan ali dva prej priti k nji. Tako se mu za nekaj časa umaknem s poti. Za vaju dve najbrže ni nevarnosti, saj vaju je komaj vide. Bunty s svojo velikostjo je že bolj zavzeta, a ta mu je bila prav za prav najmanj na obeh. Naša preobleka je bila vendarle zvrstna.«

Ko je še tako govorila, so se vrata odprla in Nancy je stopila v sobo. Vidno razburjena je vrgla na mizo pisemski ovoj.

»To si lahko razdelite,« je vzkliknila. »Zaslužila sem.«

Tovarišice so jo osuplo pogledale, ker se je tako čudno vedla. Njen obrazek je bil ves razgret in oči so se ji lesketale s svetlim bleškom, ki pa ni pomenil sreče. Govorila je nekam zelo odsekano.

»Kaj ti je, dete?« je vprašala Karolina. »Ali se je kaj zgodilo?«

»Poglej,« je bñ kratki odgovor.

Tovarišice so se zavzeto pogledale. Nancy je bila občutljivejša od Buntyje, svoje velike sestre, časih je bila tudi nekoliko slabe volje, toda robata ali nezaupljiva ni bila nikoli. Očitno se ji je bilo zgodilo nekaj nenavadnega. Sestra je stopila k mizi, pobrala ovoj in vzela iz njega nekaj zloženih, tenkih papirjev.

»Ali,« je vzkliknila, »to so bankovci!«

Ob globokem molku prijateljic je razgrnila papirje ter jih skoraj nezavedno preštela. Bilo je deset bankovcev po sto funtov, vsega torej tisoč funtov.

»Okod imaš ta denar?« je vprašala Bunty.

»Dobila sem ga,« je rekla sestra.

»Kaj se pravi, dobila? Kdo ti ga je dal?«

»Neki možki. Kaj se nismo zmenile, da mora vsaka izmed nas nekaj zaslužiti in razdeliti z ostalimi? Karolina je izgubila svoj denar, zato — zato — sem jaz zaslužila. Sama ne maram ničesar.«

V sobi je bil grobni mol. Nancy je bila najmanjša izmed njih, čeprav ne najmlajša, ker sta bili z Buntyjevo dvojčici. A Bunty je bila velika

in samozavestna, mala Nancy pa je bila zmerom detece, postržek med svojimi prijateljicami. Kaj je to pomenilo? Kaj je bila storila, da je dobila od možkega toliko denarja?

»Kako si prišla do denarja?« je z mirnim, umerjenim glasom vprašala Bunty.

»Saj vendar ne more biti važno, s čim sem ga zaslužila.« V njenem glasu je bilo ihtenje, ki mu je jemalo vso kljubovalnost. »Ko nam je Karolina rekla, da moramo biti edine in se — in se maščevati, nas tudi ni vprašala, ali nam je kaj do tega.«

Karolina je stopila k nji ter jo objela.

»Predraga Nancy,« je rekla, »zelo nespametna sem bila. Pravkar, preden si prišla, sem jim to povedala. Vem, da nisi zmožna storiti kaj nepravega — tebi to ni po duši. Pomagala si mi proti svoji volji, samo ker sem jaz hotela. A zdaj nam moraš vse povedati.«

Nancy se je izvilna, se vrgla na zofa in ni odgovorila. Mahoma pa je planila v bridek jok. Bunty je stopila k nji ter jo jela poljubljati in ji tiho prigovarjati, med tem ko sta oni dve potro in močje zrla na njiju. Polagoma so ji solze usahnile in slišati je bilo, kako je zajecjela:

»Sir Jo- Jonas Allington mi je dal ta de- denar.«

»Sir Jonas Allington,« je zavzeto ponovila Karolina, ki se je nehoti spomnila svojega obiska v Arkadskih dvoranah. »To je oče Geralda Allingtona?«

»Da, kakopak.«

Spet je nastala globoka tišina, ki jo je motilo samo krčevito hlipanje male Nancyje. Tovarišice so čakale, vedoč, da jim zdaj vse pove.

Bilance zračne borbe

Nemške in angleške razlage o pomenu dosedanjih letalskih bojev in o letalski strategiji

Kakor objavlja nemška službena agencija DNB iz krogov vojaških strokovnjakov, označujejo ti dosedanje uspehe nemškega letalstva v naslednjih petih točkah:

1. Angleška protiletalska obramba se je postopoma umikala od Kanala na južno angleško obalo, na južne angleške grofije ter od tod končno proti samemu Londonu. Kanal in južna Anglija sta tako postali ozemlja nemške prevlade v zraku.

2. Sreče angleškega imperija London je v svojih funkcijah močno zadeto. To okrnjenost vodilnega aparata je imelo nujno za posledico oslabitve, ki jih je danes že mogoče spoznati po nedvomnih znakih. Opozoriti je treba v tej zvezi na obrambni odbor v Delhiju, ki ima nalogo, da prepreči tesnejšo povezanost britanskih ozemelj vzhodno od Sueškega kanala, na naslonišče Kanade na Zedinjene države, na zatvoritev bombazne borbe v Liverpoolu in podobno.

3. Pomorsko blokado, ki jo izvajajo nemške podmornice in nemška letala, metoditno izpolnjujejo udarce nemškega letalstva, ki so namenjeni pristaniskim napravam, vojni industriji, rezervnim zalogam nafte in življenjskih potrebščin, plinskim in električnim napravam, železnice in v obeh glavnih središčih, Londonu in Liverpoolu.

4. Nemški letalski napadi so se preko Londona ter južne in srednje Anglije razširili že gori do Škotske, kar deluje tudi na moralno angleškega prebivalstva.

5. Angleška letalska obramba je bila zaradi izgub lovskih letal v zadnjem času močno prizadeta. Stalni poleti nemških letal silijo namreč angleške lovce k temu, da sprejemajo borbo, medtem ko se po prejšnji držali v rezervi, na primer v bitkah v Flandriji. S tem se je za Nemce začela odpirati pot od navadne premoči v zraku k popolnemu obvladanju zračnega prostora.

Angleško stališče in gledanje glede pomena sedanjih letalskih bojev pa je te dni pojasnil angleški letalski maršal sir Philip Joubert. V svojih izjavah, kakor jih posnemamo po agenciji »Exchange«, je najprej poudaril, da posvečajo v Angliji slej ko prej največjo pozornost nemškim pripravam za invazijo. Zato so dan za dnev

in noč za noč vse luke v Kanalu ter ob vsej francoski obali izpostavljene bombardiranjem angleških letal. Joubert smatra, da je škoda, ki jo ta bombardiranja povzročajo, zelo velika in za nemško vrhovno poveljstvo zelo resen problem. Velikega pomena pa so tudi napadi na železnice in prometne zveze sploh, ker močno ovirajo prevoze in zbiranje čet ter svobodo gibanja in premikanja nemških oboroženih sil na področju Kanala in ob zapadni evropski obali sploh.

Angleški maršal je nato nadaljeval: »Prepričani smo, da hoče nemško vrhovno poveljstvo doseči za vsako ceno to preprosto in svobodno premikanje. Zato skuša nemško letalstvo že od začetka avgusta dalje povzročiti razpoko v naši obrambi. Sprito velikih letalskih napadov je nemško letalstvo utrpelo velike izgube, medtem ko so naše izgube na lovskih letalih sorazmerno majhne.« Nemci so po Joubertovi sodbi zaradi tega v zadnjem času spremenili svojo vojno taktiko in so večje število bombnikov pri napadih zamenjali z lovskimi letali, ki tudi nosijo bombe s seboj in ki so seveda hitrejša. Te formacije lete navadno zelo visoko in se izogibljajo spopadu z angleškimi lovci. S tem pa sta uspešnost zadetja in škoda mnogo manjši. Z nastopom slabega vremena je bila taktika letalskih napadov spet spremenjena. V zaščiti obalov in megle skušajo poedini bombniki predreti angleško obrambo. Zaradi slabega razgleda lahko utečejo obrambi, toda oropani so tudi sami možnosti zanesljivega zadetja važnih objektov.

Joubert je nato govoril o izpolnitvi angleškega letalskega obrambnega sistema, ki da ni improviziran, temveč da sloni na proučevanjih več let nazaj. Že v mirnem času je bil v Angliji osnovan poseben obrambni organizem, katerega izkušnje so se medtem samo povečale. Se posebej je maršal Joubert opozoril na konstrukcijo dveh novih tipov lovskih letal, ki sta baje po svoji hitrosti in udarnosti posebno prikladna za uspešno obrambo. Zlasti je važna oboježen angleških lovcev, katerih največji štiri imajo po osem strojin, v čemer jih doslej nemški lovci niso še dosegli.

BELEŽKE

„Hrvatski dnevnik“ o našem mednarodnem položaju

Glavno glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« se bavi v svojem večeršnjem uvodniku s pisanjem inozemskega tiska o notranjem in zunanjem položaju Jugoslavije, odnosno sploh evropskega jugovzhoda. V tej zvezi razpravlja o nevtralnosti Jugoslavije in pravi med drugim:

»Ako analiziramo, kar se je pri nas dogajalo zadnje leto, pridemo do zaključka, da naša politika nevtralnosti ni bila politika dezinteresanosti. Vse naše gospodarske življenje se je in se še vedno bolj orientiralo k velesilama osi. Računati je treba z geopolitičnimi zakoni, ki jih nihče ne more spremeniti. Ti zakoni so, zlasti še po vstopu Italije v vojno, jasno odredili prave naše gospodarske politike. Jugoslavija vodi danes povsem realno zunanjo politiko, prilagojeno položaju v svetu. Ničesar ni storila in ničesar ne dela, s čimer bi prišla v nasprotje s moralnimi in življenjskimi interesi velesil osi. Da se kot celota briga za integriteto svojega ozemlja, je nekaj takega po sebi razumljivega, da bi bilo nena ravno, ako bi bilo drugače. V ostalem sta v začetku vojne velesil osi ponovno jasno izjavili, da nimata nikakih teritorialnih aspiracij v našem predelu in mi nimamo nikakega povišanja dvomiti o tem. Zato naši odnosi do Nemčije in Italije ne morejo biti drugačni, kakor prijateljski.«

Vodja Nemcev na Hrvaškem

Kakor poroča »Vremec«, je dr. Branimir Altgrajder, ki je že doslej po večini zastopal Nemce v banovini Hrvatski v stidih z vlado in banskim oblastjo v Zagrebu, sedaj službeno imenovan za vodjo nemške narodnostne skupine na Hrvaškem. Obenem je bil imenovan za častnega predsednika Kulturne banovine Hrvatske.

Akcija dr. Behmena

»Hrvatski dnevnik« obravnava našo beležko o posebni akciji bivšega ministra dr. Behmena med muslimani, naperejni proti politiki dr. Kulenovića. List pripominja: »Treba je omeniti, da dr. Behmen res vodi akcijo proti dr. Kulenoviću, ne drži pa trditve, da ima mnogo uspeha in da sodeluje z njim politiki, ki so bili sodelavci pokojnega dr. Spaha. Od vidnejših politikov se je solidariziral z dr. Behmenom bivši minister dr. Halibeg Hrasnica, katerega stališče pa je razumljivo, ker je tast dr. Behmena in ker ni predl predlog da bi se po smrti dr. Spaha na vodstvo muslimanov postavil triumvirat, v katerem bi bil tudi dr. Hrasnica.«

List govori nato še o nekaterih drugih vidnejših pristaših dr. Behmena, o katerih pravi, da so bili z dr. Spahom sicer v rodbinskih zvezah, v političnem pogledu pa bližje dr. Stojadinoviću kakor njemu. Bili so tudi pripravljeni sodelovati v avtoritativnem režimu, ki ga je bil nameraval uvesti dr. Stojadinović.

Načrti maršala Grazianija

Svicaški list »Basler Nachrichten« objavlja na uvodnem mestu članek svojega rimskega dopisnika o vprašanjih, ki trenutno vise nad Sredozemljem, ter se v tej zvezi dotika med drugim tudi nadaljnjih načrtov maršala Grazianija. Dopisnik navaja mnenja opazovalcev v Rimu ter piše med drugim:

»Nekateri menijo, da Italijani močno računajo na bližnji nastop pete kolone v Kairu. Aleksandriji in drugih večjih mestih Egipta. Italijanski sunek v septembru proti Sollumu in Sidi Barraniju je že sprožil med egiptovskim narodom in britanskim vojsko ostru nasprotja v pogledih. Z italijanskega stališča je zato priporočljivo še nekoliko počakati dokler ne bi ta v notranjosti Egipta se pojavila neka podtalna trenja zadobila oblike otvor-

Razvoj na Holandskem

Turinska »Stampa« je objavila od svojega posebnega poročevalca dva članka o sedanjem položaju na Nizozemskem. Po mnenju poročevalca se Nizozemci v psihološkem in moralnem pogledu še vedno ne morejo sprotizniti z mislijo, da se je v nekaj dneh zrušil stoletni državni sistem, v katerem so se dobro počutili. Na gospodarskem področju se niso pojavile nobene posebne težave. Trgovinska izmenjava z Nemčijo se je povečala, brezposelnost pa zmanjšala. Nemci so z domačini zelo prijazni, kajti oni vidijo v Nizozemski »nekakšne male germanske Atene«. Nemške oblasti verujejo v uspeh svojega dela. Prepričane so, da bodo Nizozemci zadovoljni.

ko jim bo odrejeno končno mesto v germanski skupnosti.

Glede bodočega položaja Nizozemske navaja poročevalec izjave nemškega komisarja dr. Seyss-Inquarta, ki je med drugim dejal, da Nemčija nikakor ne misli odpraviti nizozemske neodvisnosti ali zasedati nizozemskih kolonij. To pa seveda ne pomeni obnove nizozemske države v prejšnjem smislu. Poročevalec nakazuje bodoči nizozemski statut takole: neodvisnost nizozemske države, imperialna nedotakljivost, gospodarsko in duhovno sodelovanje z Nizozemsko v okviru bodoče Evrope, kakor si jo zamišljata velesil osi, tako da bo Nizozemsko v neposrednem stiku s tretjim rajhom, svojim sosedom, najbrž v obliki carinske unije med obema.

SPORT

O uspehih z velike dirke v Beogradu

108 km in 540 m na uro je imel povprečne brzine najboljši motociklist, Dušan Breznik iz Ljubljane

Motorni sport se je letos kljub velikim oviram živahno razvijal vso sezono. Razen številnih večjih in manjših dirk v Sloveniji in na Hrvaškem so tudi Beograščani priredili v nedeljo nedvomno največjo letošnjo avtomobilsko in motociklistično dirko v naši državi. Odlična organizacija in izvedba je tudi letos postavila prireditve v sportni nivo mednarodnih dirk.

Že na lanski podobni prireditvi sta se v Beogradu odlično plasirala dva naša rojaka, letošnji junak dneva Dušan Breznik, ki je zmagal pred Urošem v kategoriji 250 ccm in pa Janko Šiška, ki je zmagal v kategoriji 350 ccm. Medtem ko je bila prejšnja prireditev na Kalemegdanu manj primerna, so si prireditelji letos izbrali boljše progo na Banjici, kjer se običajno vršijo velike parade.

Letošnja propaganda za prireditve je bila gotovo manj vidna, vendar pa je med Beograščani vladalo izredno zanimanje, saj je bilo na prireditvi lepo število gledalcev. Že na treningu se je nabralo mnogo publike, ki je napeto spremljala vožnje in uspehe dirkačev — dogodek za se pa je bil, ko je celo Nj. Vel. kralj Peter II. sam prisostvoval in sledil treningu. V tem času je odlični Breznik prekosil obstoječi beograjski rekord na tej dirkalni progi in opozoril na svojo navzočnost in nevarnost.

Naslednji dan se je pričela dirka že zjutraj ter je trajala z opoldanskim odmorom ves dan. Udeležba je bila posebno polpoldne naravnost rekordna. Med odličniki je bilo več ministrov, generalov, članov diplomatskega zbora I. dr. Tudi tekmovalcev je bilo veliko število saj so se odzvali beograjskemu vabilu vsi vidnejši slovenski klubi. Slovenci so odnesli vse prve nagrade, predvsem pa Breznik, ki je z svojo stilno dovršeno vožnjo spravil kar tri prve nagrade. Vtis, ki so ga napravili naši dirkači na beograjsko občinstvo je bil nadvse ugoden, saj piše beograjska »Politika« med drugim:

»Pri motociklistih so pokazali vozači iz Slovenije absolutno nadmočnost s svojo dolgoletno prakso in rutino. Njihov Dušan Breznik iz Ljubljane

V Beogradu nerazpoloženi, na cilju veseli

(Pismo enega izmed atletov v jugoslovanski reprezentanci o potovanju na letošnjo balkansko v Carigradu)

Carigrad, 4. oktobra
V Beograd smo prispeli precej nerazpoloženi v zavesti, da atletski reprezentanci pri nas kmalu ne bo več zbrala onih, ki so najboljši, temveč le one, ki so pri takrat odločujočih gospodih v milosti. Na beograjskem kolodvoru smo zlasti mi Slovenci doživeli spet neljuben prizor. Tekoč Poljski je prejel iz Ljubljane brezjavko, naj odpotuje z nami v Beograd. Vse veselje res v Zagrebu priselidel k nam, toda v Beogradu je vodja potovanja g. Simić kljub vsemu prizadevanju našega zastopnika prof. Zorge odločil, da mora ostati doma. Tako letos naših barv na balkanskih igrah ne bo zastopal noben tekač v teku na 400 m z zaprekami in na 5000 m.

V Beogradu smo se vsi za Carigrad, 26 nas je bilo skupaj, vsilili v poseben vagon s številkami I. in II. ter nekaj pred polnočjo začeli pot proti Nišu. Prav toliko je bilo prostora, da smo se udobno naspali in dobro odpočili. Ob prvem svitu so v Nišu ugotovili, da ima naš vagon pokvarjeno os. Zjaj so nas dvignili iz udobnih prostorov in začeli se je križev pot tja do daljnega Bospora. V nadomestilo za udobni Pullman so nam dali kratak potniški voziček, v katerega so nas stlačili za silo in potem nas je začelo zibati in premetavati. Mnogo je začela boleti glava, med njimi tudi Račić, ki ga je že prvi dan v Carigradu čakala težka naloga. Bolj vztrajni in bolj duhoviti so dejali, da ima tako tresenje tudi dobre strani; saj se pri tem zmečajo otrple mišice kakor pri najboljši masaži. Sicer pa smo bili kljub vsemu še zmerom dobre volje. V dopoldanskih urah smo se vozili po Štefciški klisuri. Na drugi strani sekatjo stotine delavcev sodobno cesto v živo skalo, ki bo del bodoče mednarodne ceste od Calaisa do Istambula. V Caribrodu smo naglo opravili vse formalnosti, ki so potrebne za vstop v tujino. Tukaj smo tudi dobro zamenjali dinarje za leve, pomaknili kazele za eno uro naprej, potem pa si v vagonu za to krepko privezali duše.

Od bolgarske meje do cilja

Sofijo smo si mogli ogledati samo iz vlak. Mnogim je bila še v živem spominu, saj so bili tamkaj tako navdušeno sprejeti na lanskem zletu Junakov. Od Sofije do Plovdiva se razprostirajo na obeh straneh proge nepregledni vinogradi, tobakovni na-

sadi in riževa polja, ki jih vsa namakajo umetno. Na vsaki postaji stojijo dolge kače tovornih vagonov, polnih sadja, predvsem pa grozdja, ki pojde v Nemčijo. Čim bolj se bližamo turški meji, tembolj postaja zemlja nerodovita in pusta. Okoli zgodovinskega Odrina se je spet znočilo. Skušali smo si poljski ležišča kjerkoli, ker v malem vagonu ni bilo prostora za več kakor polovico od nas. Raztepli smo se po vsem vlakcu, toda povsod so nas premeščali in odpravili drugam. Enkrat so bili krivi uslužbeni, drugi zopet razne žive stvari, ki jih je po vagonih na jugu zmerom dovolj. Zlasti mi Slovenci smo se pri iskanju snažnega oddelka v eni noči preselili najmanj osemkrat, pa še nismo vsi imeli svojega mesta. Nekateri so sploh rajši stali po hodnikih in tako počakali do konca...

Na cilju

Slednjič smo po 52 urah precej naporne vožnje ugledali prva predmestja Carigrada, vsa umazana, pa vendar za tuja še zmerom zanimiva. Zjaj smo le na cilju in zjaj je vse drugače, kakor je bilo doslej. Na kolodvoru so nas počakali dr. Aduan Him in številni drugi zastopniki turške atletske zveze. Priljago so nam odnesli postrežki, mi pa smo v krogu prijaznih gostiteljev stopili na ladjo, ki nas je po Zlatem rogu pripeljala na maloazijsko obalo. Tam so nas nastanili v udobnem hotelu »Snadide Play Oteli«, daleč od Carigrada, v popolni tišini in čisto ob morju, od koder je krasen razgled na Prinčeve otoke. Po kopeli in odmoru smo bili kakor prerojeni, še bolj pa veseli, da vsa ta dolga vožnja ni zapustila nobenih zlih posledic. Po obedu smo skupno z Grki odšli na Trg republike ter položili tamkaj venec z državnimi zastavami. Okrog veličastnega spomenika velikemu preroditelju Turčije Atatürku se je kmalu zbrala množica ljudi, med njimi tudi člani jugoslovanske kolonije, ki so nam bili potem povsod ob strani. Bili smo v prostorihi atletske zveze ter v razkošnem Taxi klubu razkošno pogosteni, proti večeru pa so nas spet spravili do hotela. V obsežnem parku smo še nalahko trenirali, zvečer pa smo se v jasni in topli noči še nekoliko sprehodili ob morju, kar tako blagodejno vpliva na duha in telo in vpliva nove nade in novo voljo za veliko borbo, ki nas čaka.

O. J.

Mars-Amater in še šest drugih

Spored zadnjega jesenskega termina v slovenski ligi

V Mariboru so upravičeno zabeležili, da je Amater iz Trbovelj presenečenje v sedanjih slovenski nogometni ligi. Ko se je ustanovila, je bil marsikdo prepričan, da bo Amater tisti ligaš, ki bo v srečanjih dal visoke izkupitke golov in točke svojim nasprotnikom. Kakor vidimo od nedelje do nedelje, se je stvar obrnila čisto drugače... Amater je prekršil vsem sodelujočim klubom račune in jim iztrgal številne

točke bomo videli v nedeljo na igrišču Ljubljane od 15.30 dalje.

★
V VII. in zadnjem jesenskem kolu tekom v slovenski ligi se bodo razen gornjih dveh nasprotnikov sestali še naslednji trije pari:

V Mariboru: Železničar—Bratstvo, v Celju: Olimp—Maribor in v Kranju: Kranj—Ljubljana.

V nekaj vrstah

Dvodnevna dirka po severni Srbiji

V izpopolniti nedavne devetdnevne dirke okrog Srbije, ki jo z velikim uspehom organizirala srbska kolesarska zveza, bo zdaj na pobudo vojvodinskih sportnih krogov v soboto in nedeljo še dva dni dirk po severni Srbiji — v isti izvedbi, toda še ob večji udeležbi dirkačev kakor je bila prva. Proga vodi od Beograda do Subotice in preko Novega Sada spet nazaj v Beograd. Po vseh mestih, koder bodo vozili dirkači, jim pripravljajo navdušene sprejeme in bogate nagrade. Kakor pišejo, je za dirko prijavljenih nad 50 vozačev, med njimi tudi zelo številna ekipa iz Slovenije, o kateri vemo iz večerajšnje objave Slovenske kolesarske zveze, da je za to dirko določenih 16 dirkačev. Slovenska ekipa bo drevi z brzim vlakom odpotovala v Beograd.

Kakor vse kolesarske prireditve — in tudi številne ostale — v zadnjem času, se bo tudi ta — brzokona zaključena v letošnji sezoni — vršila v znamenju delitve na dva tabora za zeleno miljo, kar pomeni, da bodo zaradi tega, ker so organizatorji Srbi in sodelujejo tudi Slovenci, ostali Hrvati doma...

V Guštanju ni bilo tekme

Preteklo nedeljo bi bilo moralo v Guštanju odigrati prvenstveno tekmo moštvo Slovenjgradca proti domačemu Slovanu. Ker gostov ni bilo, se je že drugi zgodilo, da je Slovan prejel dve točki brez tekme. V zvezi s tem je zanimivo vprašanje, zakaj je moštvo iz Slovenjgradca, ki je letos poleti odigralo kopico prijateljskih tekem in častno zastopalo barve svojega kluba, sedaj začelo popuščati in ga že označujejo kot enajstoročnik, ki ravna nesportno, ker ne nastopa v prvenstvenih tekmah.

Klubovo vodstvo pojasnjuje glede tega, da se je klub pripravil za prvenstveno tekmo, ker je hotel kljub temu, da mu je Slovan odvzel nekatere nogometaše, pokazati, da klub še živi in dela, navzlic vsem oviram, ki so mu napoti. Mariborska nogometna podzveza je SK Slovenj Gradec po objavi v »Službenem vestniku« suspendirala, kar velja seveda tudi za prvenstvene tekme. Ker do nedelje suspenz ni bil preklican in klub ni prejel nobenega drugega obvestila, je smatral, da ne more in ne sme nastopiti. Klubovo vodstvo je prepričano, da zaradi tega ni ničesar zagrešilo, obenem pa tudi, da ta tekma ne more biti voficirana za nasprotnika, še manj pa more biti govora o kakem povračilu stroškov za tekmo. Takšno je mnenje Slovenjgradčanov, in tako mislijo, da je zadeva za enkrat razčiščena.

★
V Zagrebu so te dni razpravljali o odhodu sedmih hrvatskih atletov na balkanske igre v Carigrad in so vseh sedem suspendirali z utemeljitvijo, da se niso poravnali odredbam hrvatske atletske zveze. Obenem je zagrebška podzveza ustavila skupne treninje zagrebških atletov, ki jih je vodil dr. Buratović, najvidnejši izmed carigradskih upornikov. Kazenski postopek proti tem atletom bo vodil upravni odbor podzveze in vsi računajo, da bodo kaznovani zelo občutno.

Blizanje zime so se začeli pojavljati tudi prvi glasovi o letošnji mednarodni smučarski sezoni. Kakor menijo vsaj v enem taboru, bo letošnji mednarodni smučarski spored mnogo bolj pester kakor je bil prejšnjega zimo. Italija pripravila FIS tekme v Cortini d'Ampezu, Nemčija pa bo, kakor lani, v Garmischu izvedla svoj veliki zimskosportni tečen. Za zeleno miljo pa se gospodje od Fise že dolgo niso sestali in v zadnjih dnevih je bilo od nekega sproženo vprašanje, kdo naj bo za Oestgaardom novi predsednik FISa. Po švedskem mnenju naj bi bila zdaj na vrsti Finska, da bi zasedla to mesto, Finci pa pišejo, da se te želje srednjeevropskih smučarskih narodov usmerjajo na voditelja italijanskega smučarstva grofa Bonaccossa.

SLOVENSKA ATLETSKA ZVEZA OBJAVLJA:

»Slovenska lahkoatletska zveza« je objavila, češ da Slovenska atletska zveza nima pravne podlage za obstoj in ne more biti predstavnica slovenske lahke atletike.

Glede na gornje obveščamo vse klube — naše člane, naj se ne dajo begati s takimi objavami, ker je Slovenska atletska zveza edina predstavnica za atletiko v dravski banovini; kajti priznana je od ministrstva za telesno vzgojo in od rthovne atletske zveze kraljevine Jugoslavije, ker ima potrjena pravila že od prej. Vse, ki ki so povzročili to nepotrebno beganje, zmešnjavo in anarhijo v Slovenskem atletskem sportu, bo SAZ poklicala na odgovor.

Za SAZ: Z. Vahtar, s. r. tč. tajnik.

V nedeljo ne bo dirk na Sorškem polju

Ker je v torek 8. t. m. stopila v veljavo naredba o omejitvi prometa z motornimi vozili, po kateri je prirejanje dirk sploh prepovedano, je bil Slovenski avtomobilski klub (sekcija Ljubljana) primoran, začasno odložiti avtomobilsko in motociklistično dirko, ki jo je nameraval v nedeljo 13. t. m. prirediti na progi od Kranja do Medvoda.

Ljubljanska zimskosportna podzveza. Seja odbora bo v petek 11. t. m. ob 20. v kavarni »Emonie« (damska soba). Seje naj se sigurno udeležijo vsi gg. odborniki.

ŽSK Hermes. Drevi ob 19. v prostorih palače Grafike seja prireditvenega odbora. Jutri tudi tam seja c. o. s. pričeto ob 19.30. Vsi načelniki naj se sej udeležijo sigurno in točno. — Nogometna sekcija. Predsedstvo kluba sklicuje sestanek vseh aktivnih nogometašev drevi ob 19.30 v gostilni Kržič (Belšč). Udeležba je za vse, posebno pa za žel. uslužbenca, strogo obvezna.

SK Grafika. Drevi ob 19. seja, ob 20. članski sestanek. Važno zaradi prvenstvene tekme in gostovanja. Načelnik.

Iz življenja na deželi

Iz Gornje Radgone

gr— Kaj vse kradejo. Pri posestniku Ivanu Borovniku v Hercegovski pri Gornji Radgoni je bil nedavno ukraden majhen železni štedilnik, takozvan gasperček, pri posestniku Antonu Neubauerju v Lutvercih pa je neznan storilec odnesel s seboj par moških škornjev. Pri posestniku Stefanu Klenariju v Lešanih v Apaški kotlini pa so se dni neznani vlomilci vliomili v zaklenjen hlev in odvedli kravo, staro okrog 8 let, svetlordece barve, beloskasto po trebuhu, s kratkimi rogovi in parkli. Sled je vodila od hiše po sadonosniku kakih 150 korakov do občinske ceste in nato dalje proti Ščavnici. Tatvino so opazili domači šele naslednje jutro, ko v hlevu ni bilo več krave molzarice. Tatvine je osumljen mlad možkar, katerega so videli domačini kritičnega dne postovati po Lešanih. Svarimo pred nakupom sumljivih stvari.

gr— O bruhanju Vezuva je začelo raznašati vesti prebivalstvo, ko je zdraviliška uprava Slatine Radencev pri iskanju vrelca pitne vode na Radenskem vrhu naletela v globločini 101 metra na plinski plast in sicer na hud pritisk ogledenve kisline, ki je skozi velike cevi začela bruhati gramoz in drugo blato v taki množini, da je nadaljino kopanje nemogoče. Izmeček gramoz in blata, ki se je razlil kot lava, je povzročil na njivi, posejani z ajdo, precejšnjo škodo. Poklicani so bili strokovnjaki da ugotovijo in preiščejo ta nenavaden pojav.

Iz Slovenjega Gradca

sg— Nešreča kolesarja. V ponedeljek se je primerila pri Sv. Jederti pri Slovenjem Gradcu nesreča, katere žrtev je postal 28-letni tesar Stefan Zajc iz Smartnega. Kakor običajno se je peljal s kolesom na delo v Dravograd. Med potjo mu je počila os, padel je na gramoz in dobil težje poškodbe po glavi.

sg— Škakanje brez plot je nevarno. Pred dnevi je hotel skočiti čez plot 17-letni krojaški vajenec pri Jožetu Cierliju v Vuzevici. Slavko Krojačič. Pri skoku je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko.

sg— Tri žrtve noža. V nedeljo zvečer so iskali prostora v gostilni pri Riefleru 26-letni dninar Pavel Tomaž, 22-letni Ivan Kumar in 24-letni Josip Pečovnik iz Prevalj. Mesta pa niso dobili, zato so se napotili v bližnjo gostilno pri Marinu v St. Danijelu. Ob vstopu v gostilno jih je med večernimi vrati napadel z nožem poselstniški sin Gvido po domače Smrečnikov. Pri napadu je napadalec nabihel poškodoval Pečovnika, kateremu je zadal tri udarce v hrbet od katerih je eden ranil pljuča. Stanje bolnika je resno. Kumar je dobil težje poškodbe po levi nadlahtnici, dočim je dobil Tomaž le lažje poškodbe po trebuhu. Vse tri ranjene so preneli v bolnišnico, kjer so jim zdravniki nudili potrebno pomoč. Smrečnikov je napad izvršil iz maščevanja, ker je mislil, da so bili fantje udeleženi pri njezovi odstranitvi iz gostilne, kjer je že ves popoldne razsajal. Za svoje dejanje se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

sg— Ko je šla na vodo, si je težje poškodovala levo roko 49-letna tovarniška delavka Alojzija Borovnikova iz Trobelj pri Slovenjem Gradcu. Zdravi se v slovenjegraški bolnišnici.

Iz Ljutomer

lj— Letalski dan v Ljutomeru. Pod pokroviteljstvom g. bana priredi v nedeljo dne 13. t. m. tukašnji Aeroklub svoj letalski dan. Na cvenskem dirkališču bo ob 14. naša letalska mladina pokazala uspehe svoje delo in dostoj pridobljeno znanje. Letalo, zgrajeno v lastni delavnici, bo imelo svoj krstni let. Bodo pa še drugi tadarini in motorni polet. Modelariji pa bodo tekmovali s svojimi modeli. Z letenjem na lastnem šolskem letalu je naša mladina dosegla svoj letosnji cilj v zimi si pa hoče zgraditi zmogljivejšo letalo, da izpolni pridobljeno znanje. V to svrhu so potrebna velika materialna sredstva in je dolžnost vseh rodoljubov, da pomagajo. Obilen obisk naj bo znak priznanja poštovovalnemu delu mladine za razvoj jugoslovenskega letalstva. Za prevoz na letališče in okredčila je prekrbilen. Zvečer na bo v Raihovi gostilni vesela letalska zabava. V primeru slabete vremena bo prireditev prihodnje nedelje.

Iz Kamnika

ka— Meščanska šola v Kamniku ima v prvem razredu 49, v drugem pa 37 učencev. Za zdaj je šola še v prostorih osnovne, ki pa že davno čuti pomanjkanje učilnic. Zgradba nove šole je več ko potrebna, radovedni smo le, ali se bo letos že pričela graditi. Občina je namreč razpisala oddajo zidarskih in drugih del za šolsko poslopje. Rok za ponudbe je bil do 1. oktobra.

ka— Pokopališče na Zalah je že nekaj časa sem pretesno in ga bo treba razširiti proti Kalvariji. Zdal prekopavajo grobove na vsakih 10 ali celo 8 let, če bo dovolj prostora za nove grobove, na tega ne bo treba. Načrti za razširitev pokopališča so že gotovi, zato bi bilo treba mišliti čimprej na izvedbo. Seveda, če bo na razpolago denar.

Iz Prekmurja

pm— Dva požara v Prekmurju. V obmejnih Prosenjakovih je ogenj uničil leseno s slamo krito poslopje posestnika Josipa Birmana. Lesena hiša, v kateri že dalj časa nihče ni stanoval, je bila po trditvi lastnika založena s pohištvo in gospodarskim orodjem, v podstrešju pa je bilo 1500 kg sena. Ogenj to je upepelil do tal. Ker je lastnik dal letos v avgustu zavarovati poslopje pri zavarovalnici »Jugoslaviji« za 15.000 din in so po požaru oročniki našli v njegovi novi stanovanjski hiši več orodja, za katero je on trdil, da je zgorelo, so ga aretirali zaradi suma požara iz koristoljubja. Nadaljna preiskava bo ugotovila ali je sum upravičen. Naslednji dan je gorelo v Markovcih ob severni meji V leseni hiši posestnika Adama Gorze, ki živi v Ameriki, je stanovala občinska srota Julijana Krausova. Pustila je ogenj na ognjišču in odšla na dvorišče. Plamen je vžgal sape na lesenem stropu, ki je pričel goreti. Zgorelo je ostrišje in 800 kg sena. Poslopje ni bilo zavarovano.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivse se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Pošteno in srčno dobro dekle

Iščeva k štiričlanski družini za gospodinjstvo in hišna dela. Prednost z znanjem kranja in ljučen do otrok. Ponudbe pod »Pošteno in srčno« na ogl. odd. Jutra. 27728-1

Mlado postrežnico

pridno, pošteno, rabim dnevno od 7. do 14. takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 27733-1

Dva krojaška pomočnika

se sprejmeta za boljše delo. Erbus, krojaštvo, Maribor, Aleksandrova cesta 12. 27747-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 15 Din

Strojnik

Izprašan za parne stroje išče mesta. Ponudbe na oglas oddel. Jutra pod »Strojnik«. 27708-2

Brivski pomočnik

verziran v vseh delih išče primerno zaposlitve. Cenjene ponudbe poslati na podr. Jutra v Celju pod značko »Sposoben za vse«. 27749-2

Mlad fant

z trgovsko izobrazbo išče dela kjerkoli. Naslov v vseh posl. Jutra. 27719-2

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Steklenice

Franz Jožef kupimo. Drogerija Kanc. Zidovska ulica. 27723-7

1—2 gumi

6.50x20, dobro ohranjene, kupim. Avtobus Rožina, Ljubljana. 27732-7

Kože

jazbecov, srn, polhov in vse druge kupujem stalno. Posijte na Zdravici, Ljubljana, Stari trg. 27741-7

Zagovino

v vsaki količini, permanentno skomi celo leto kupujem. Ponudbe na podr. Jutra v Celju pod značko »Zagovina«. 199

Neprimerno boljši od ruskega čaja je naš aromatični

„Emona“
cvetlični čaj

Prijetno boste presenetili Vašo družino in Vaše goste.

Zahtevajte samo originalne pakete. V vseh trgovinah.

Boljši krojaški pomočnik

za velike komade, se takoj sprejme v stalno delo. »Elegance«, Maribor, Meljska cesta 2. 27746-1

Koncipienta

iščem za takojšen nastop. Po možnosti s prakso. Dr. Strasser Armin, Dol. Lendava. 27704-1

Spretno prodajalko

za vsakotdnevno, za konfekcijsko spretno konfekcijsko podjetje. Ponudbe s sliko in referencami na ogl. oddel. Jutra pod »Samo pojava moč«. 27762-1

Akviziterje

poštene, ugodne in pošteno, najrajši državne upokojence, išče večje reklamno podjetje za vse kraje Slovenije za takoj. V ponudbah ravnajte sposobnosti in doseganje službeno razmerje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izvrsten poslužek«. 27711-1

Vajenci (ke)

Vajenka ki se že učil 1 leto, pri dne, poštena, močna, želi vsled poslabšanja prometa premeniti mesto k dobremu trgovcu. Ponudbe na Andrej Gorin, trg., Jesenice, Gor. 27710-44

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Frizerji!

Prodaj opravo za damsko frizersko obrt z vsemi aparati. Istotako motor 1/2 HP. Komar, Poljanska c. 13. 27725-6

Večjo množino vrtnih prsti

oddam brezplačno. Stabenik Gabrijele, Poljanska 12-1. 27762-6

Linolej

za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri

SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg 2.

Strokovno polaganje linoleja.

ARHITEKTI, INŽENERJI!

Priporočajte za izolacije in vodogradnje oblastveno preizkušeni nepremičljivi

N — CEMENT

Zastopstvo in zaloga

M. GREGOVIČ & Co.

LJUBLJANA — CELOVSKA CESTA 37 — TEL. 39-48

Umrla nam je naša ljubljena mama, stara mama, tašča, gospa

Marija Možek roj. Krampelj

zasebnica

K večnemu počitku jo bomo položili v petek, dne 11. oktobra ob 10. uri na pokopališču v Robu.

Rob, št. Vid nad Ljubljano, Cleveland, 9. oktobra 1940.

Zalujoče rodbine: Možek, Bregar, Stirn, Zakrajšek, Slivnik

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem javljamo tužno vest, da je po kratki bolezni preminul naš ljubljani soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Drago Poljanec

činovnik Hidrograf. instituta mornarice

Pogreb dragoga pokojnika bo v petek, dne 11. t. m. ob 4. uri popoldne z Zal, kapele sv. Petra k Sv. Križu.

Ljubljana, Split, Dubrovnik, dne 9. oktobra 1940.

Zalujoči ostali

DKW motor

200 ccm, zelo dober, za 4200 din napredaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27756-10

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Instrukcije

za vse šolske predmete nudijo brezplačno profesorji kandidirani strokovnjaki. Novinarski dom, Gosposka 12; uradne ure od 10 do 12. 219-4

Uspešni strokovni pouk

francoske, nemške, klavirja, priprave za izpise, mature, brezhipno konverzijo, nudijo osnovni in srednješolski mladini in odraslim Aneta — Pročnik, dr. dipl. — Groharjeva 2, vhod Tržaška c. 2. 12-4

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujejo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj Dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Iščemo poverljivost. 199

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Realiteta

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je sam v Ljubljani, Prešernova 54-1. Telefon 44-20. 228-20

Kupim

stavbno parcelo, malo posvetov, trgovsko ali stanovanjsko hišo. Najraje v Celju, odnosno okolici Celja. Obišite ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Zemerna cena«. 27619-20

Hišo

eno- ali dvostanovniško, v Ljubljani ali na bližnji periferiji, kupim. Ponudbe z navedbo kraja in cene pod šifro »Mala posesta« na ogl. odd. Jutra. 27731-20

Parcelo

v bližini Ljubljane, na bčur, št. Vidu ali na Posavju, kupim. Ponudbe pod šifro »Zemlja« na ogl. odd. Jutra. 27730-20

Parcelo

prodaj ugodno na lepe prostoru v centru Tršćeva ceste. Ponudbe pod »Tršćeva« na ogl. odd. Jutra. 27737-20

Stružnico

(Drehbank) dobro ohranjeno, kupim. Hribenič Fr. Jernejeva 2. kovi. notiskarstvo. 27754-29

Vila v Celju

novejša, masivno zidana, 10 minut od holo-dvora, takoj napredaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27753-20

Naprodaj

je 50 oraloj obsegaajoč posvetov, vlogradniško posvetov okroglo 20 oraloj ter 3 hiše v mestu s sedežem sodišča. Ponudbe pod »1001« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 27708-20

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Borove plohe

debele, la kvalite, je 3 leta stare, pošteje Reflektanti naj pošlje naslove na ogl. oddel. Jutra pod »Borovi plohe«. 27743-15

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo!

Prodano veliko tridelno omaro z ogledalom, omaro za obliko, posteljo z vložkom in dve manjši omari. ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvora Siska). 27733-12

Lokal

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Gostilno

prometno, oddan takoj v najem ali prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 27727-19

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Dobrodočela trgovina

v večjem trgu na Štajerskem, z zalogo okrog 100.000 din, se odda takoj v najem. Naslov v vseh posl. Jutra. 27706-19

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Enosobno stanovanje

se odda. Mišček, Medvedova 38. 27763-21

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Dvo- ali trisobno stanovanje

išče mala družina samo odraslih oseb za takoj ali za 1. november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Novi doma«. 27722-21a

Enosobno stanovanje

v novi hiši se išče. Ponudbe pod »Novo« na ogl. odd. Jutra. 27729-21a

Pozor hišniki in drugi!

Nagradno plačam za preiskavo komfortnega 3-4 sobnega stanovanja, pritično ali l. nadst. za 1. november. — Center Ljubljane. Poroden par brez otrok. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Stalno!« 27674-21a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 15 Din

Sobo

separirano z svo oekrbo, po možnosti na Mirju, išče visokotolka. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Stalna 12«. 27720-23a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Opremljeno sobo

dve sobi s hrano ali brez, tudi dijalkoma. Istotako se sprejme stanovanec. Komar Franja, Carlsarjevo nabr. 7-II. 27726-23

Lepa mesečna soba

se odda s 15. oktobrom v centru. Naslov v vseh posl. Jutra. 27738-23

Prazno sobo

se odda v najem. Medvedova c. 7. 27758-23

Opremljeno sobo

s hrano za din 700 oddam. Karlovska c. 28. 27761-23

Opremljena soba

lepa, se takoj odda. — Kolezijska 19, I. nadst. 27714-23

Prazno, čisto in solčno sobo

s posebnim vzhodom in souporabo koparice oddam v bližini bolnice. Naslov v vseh posl. Jutra. 27716-23